

עֵתֶר | נָא

דפא נא | תשרי תשפ"ו

עורכים: אבישר וסיון הר-שפי

מיסודו של מבוע

מקימו ועורכו הראשון

יעקב אבן-חן ז"ל

עריכה לשונית וניקוד: דוד הרבנר

תמונת שער: בסטודיו. מבט חוצה
אקריליק על בד, 2023.
יצירות האומנות בגיליון: טלי פרקש

עיצוב גרפי: מיכל קוטנר

כל הזכויות שמורות

עתר

תשרי תשפ"ו (2025)

כתובת המערכת: atar670@gmail.com

הפקה:

הוצאת מכללת הרצוג - תבונות

המכללה האקדמית הרצוג

אלון שבות 9043300

טל' 02-9937333

פקס' 02-9932796

דוא"ל: tvunot@herzog.ac.il

ISSN 0541-5826

סדר הדברים

6	דבר העורכים	סיון ואבישר הר־שפי
		תחת אש
10	שְׁבַר אחר שבר	אוריה אורבך
12	שבת, 7.10, 8:21 בבוקר, חניון רעים	יוסי גמליאל
13	נון־טית	
15	(מ)עיר התפילה	ישראל בלס
16	(קורא ברשת הקשר)	מנחם דוד
17	לְחַיִּיל שאיבד רגל	סבינה מסג
19	עבר מתמשך	רומי גנון
		אפפוני עד נפש
22	מאצל נודדי הלילה עד שכחה	שמעון שלוש
24	מרבד רוחי פורס הלילה את עופאיו	
25	הים זה היום	
26	נחש	נעמה שקד
28	אפפוני עד נפש – בוצינא דקִרְדִּינֹתָא	סיון נבון־שובל
31	י.ס. מוות	חגית זוהרה מנדרובסקי
32	שיווי משקל	
33	(מפני כובדן של אבנים התחלתי)	אורה שפירא
34	סוֹנְטָה לליבי	
35	איפה הלכו כולם	שחר ליבנה
36	תָּבֵל	עומר ארבל
38	חמלה (אם אשתגע לפניך ישובו לי כוחות	
39	ואחזור לכל מה שכבה בי)	
41	מהגר בעכשיו	עומר נחום
42	אני מגלה לאט שזה	
43	חומר ניגוד	בת־חן שניידר
44	בית החלמה עד לקצות העצבים	
45	תכף אשוב	

	לידה	עדי סגל וויסברגר
46	עזרה ראשונה	
47	(לו יכלה לדבר, הילדה בתוכי)	תמרה חלוצי
49	בחצר ביתך	
50	שיעורי בית	צחי משעל
	(בחדרו של הפסיכולוג המושלם)	אריאל זטקובצקי
51	(שירים שנכתבים בכפיה)	
52	חמשת שלבי האבל	מלאכי אנג'ל
	חללית חוצנית	תות הרמס סאטורי
53	לא במרכבת אש	
54	אור שבור אומר לרפא	אלי גרילק
57	(המחלה איננה ארורה)	יובל ששון
	(ככל שהוסר הגדול הפסאדי)	אורית שטיבר
58	(הייתי לבריאה)	
60	בחדר התפירה	ענבר פז
	המגממת והמגושמת: שיעור בחינוך	רומי גנון
61	גופני	
62	תור לאדמה	שושנה ויג

שורשים

	פואמה חמישית: לא יכול להשתטח	מתי שמואלוף
64	על קבר סבתי	
72	סיפור יחיד על לידת שניים	בלפור חקק
75	לידת התאומים, קטורת ממרומים	הרצל חקק

מה שאפשר לעשות עם מילים

78	מה שאפשר לעשות עם מילים	איה סומך
79	דין רודף	
	פצע	גרגורי גורדון
81	הפגיעה הראשונה	
82	(אל תבטלי את המילים)	טלי ניסן
83	(אני שומרת עליך ממלחמות גדולות)	
84	(אני שוכבת על בני)	שאני רז בואנו
	(מלים מתכנסות)	
86	(אין לי נחמה בשבילכם)	

		השנה אולי
88	(השנה אולי)	אורה מזל ינאי
89	אוסף פרטי	
90	אין ריפוי בעולם כלל (חורי חרדה שחורים)	נחום אבניאל אור קורן
91	(הלילה אשב זקופה) לילד.ה שהייתי	
92	להחלים ממך	
93	Wartime Prayers	
94	לו רק	קורין סופר
95	לחם	נטלי יצחקי
96	יום אפור בירושלים	סבינה מסג
98	בימים כאלה	איה סומך
99	חזון אפוקליפטי	
101	האושר	רני רוזנטל
102	יש וככותל	אסנת אלדר
103	פשוטים ושמחים	נעמי מנדלבאום
104	עתידות	
105	הבהובים	רומי גנון
106	מדריך למשוררת במדבר (לא רואים מכאן)	רתם אלדר היבש רחל קרון
107	כשעגורים	
108	תמונה באלבום	
109	הבלתי נראה	שושנה ויג
110	על אודות האומנות המלווה	סיון ואבישר הר־שפי

דבר העורכים

המציאות הפצועה שלחה אותנו לבקש את ביטוייה העמוקים של השירה לכאב וגם לצור.

השירים בשער הראשון, "תחת אש", מציירים את פצעי המלחמה, את הפגיעות והשבריריות גם של מי שנתפס כגיבור מלחמה. החייל השב משדה הקרב קורס תחת משא נפשי וחש בודד מאוד בחווייתו "וְאֵף אֶחָד לֹא שׂוֹאֵל / מִתִּי אֲנִי נִגְמָר / וְאֵף אֶחָד לֹא אֹמֵר: / בּוֹא רָגַע, אֲנִי אֶחְזֹק לְךָ אֵת זֶה".

המרקם האנושי – הזוגי, החברתי – עולה מבין השיטין כחשוב להחלמה, "אֲנָשִׁים זֶה לְזֶה חוֹמָה שְׂבָרִירִית". גם הספרה האמונית נותנת כוחות, ובפרט השבת והתפילה. אף העורף מתפלל בכל כוחו, ולא רק לשלום חייליו, אלא כמוצא מתחושות אשמה על רפיון ידיו: "אֲנָשִׁים, זֶה לֹא הַזְמַן לְחַכֵּךְ בְּדַעְתְּכֶם אִם הַתְּפִלָּה עוֹזֵרְתָּ! / תִּתְפַּלְלוּ! כְּאֵלוּ זֶה גְרָסָה דִּינְקוֹתָא!". ניכר כי עצם הכתיבה ומתן העדות מהווים עיבוד משמעותי לחויות קצה מערערות.

השער השני, "אפפוני עד נפש", עוסק במשבריה וגליה של הנפש. הירידה למעמקיה מעלה תמונות עזות ביטוי: "סוּסִים שְׁלוּחִים שָׁל עֵפֶל / וְשֹׁחַר מְרִרְתִּי"; "בְּחֶצֶר לְבִי / אִישׁ קֵשׁ / בְּמִבְט רְפָאִים / מְבָרִיחַ"; "אֵת מְעֻשְׁנֵת אֵת הַזְמַן לְאַחֹר בְּמִרְפֶּסֶת".

את ההתמודדות עם משברי הנפש מתארים שירי השער כצלילה לעמקי תהום: "הַתְּהוֹם מְעַרְבֵלֶת / הַמַּיִם אֹפְפִים וְאֹפְפִים / צְמֵאָה לְחֻמְצָן עַד כְּלוֹת הַנְּשִׁימָה", אך יכולה להיות גם עלייה הנושאת ברכה: "צוּמַחַת מִתּוֹכָה אִיזוּ בְּרָכָה בְּלִתִּי מוֹבְנֵת". מצד אחד מאיימת התהום לאחוז בנפש ולהטביעה, אך מן הצד השני היא גם "פרדס" שהמסוגלים לשהות בו יוולדו מחדש: "מִהֲמֻצּוֹלוֹת עֲלִיתִי / עֲטַרְתַּ סוּף עַל רֵאשִׁי / לְבִי חָבוּשׁ".

מספר שירים מתארים את הירידה אל התהום כמסוגלת אף להצמחת כנפיים: "מִפְנֵי כְּבֶדֶן שֶׁל אֲבָנִים הַתְּחַלְתִּי / לְחוּשׁ בִּיכֵלֶת הַתְּעוּפָה" או כהפיכת המספר למחול: "כָּל רוּאֵי יְבוּזוּ לִי וְאֲנִי / אֵצֶא בְּמַחֹל חַי וּמְעֻרָעֵר. / קָרַקַע מְהֻדָּקֵת וְאַפְרָה תִּתְפוֹרֵר". שירים אחרים מפנים את המבט אל הניצוצות העולים מתוכם של השברים: "יֵשׁ רְסִיסִים שְׂזוֹרְחִים / כְּשֶׁקֶרְנֵי שֶׁמֶשׁ נִשְׁבְּרוֹת / בְּתוֹכָם".

באבוד האחיזה ביומיומי ובמובן, יכול הריפוי להתרחש דווקא מתוך האחיזה במה שמעבר: "וְכָעֵת כְּשֶׁהִיא כְּבָר / כְּחִיָּה פְּצוּעָה /

אין לה אלא להאחז בבלתי נראה, כמו גם מתוך גילוי מחודש של הטבע ושל יכולת הריפוי שבו: "אני מריח זהב ארגנים ומתרפא".

השער השלישי, "שורשים", מתמקד מחד בכאב הגעגועים למי ולמה שעבר ושאבד, ומאיך במתיקות אותם הגעגועים ממש, המהווים נתיב אל מקור של כוח שאותו נותנת לאדם תפארת מורשתו המשפחתית ודמויות זקני-מולידיו. פתיחת תמונת ההווה הישראלית אל ארצות המוצא של הכותבים מרחיבה את הפרספקטיבה ביחס לבחירה במקום. הסבתא כמקור הזנה גשמי ותרבותי היא מקלט ומרפא לנפש, "יום כפור, ואתה מתחפר בביתה, ולא יוצא בחשבון נפש קולקטיבי". השיר כמשמר את דמותה וכמאזין היחיד לאובדנה, הוא בעת ובעונה אחת גילום הפצע והצורי: "היא איננה ואין מי ששומע אותך, מלבד השירה... / אתה מחכה לה שתחזור מבין כל שיריך". בכל זאת כוחה של השירה מוגבל והיחול העמוק יותר הוא "התאחדות עם סבתא שלא נכתבה".

כחשיבות עיבוד סיפורי הקרב עבור הלוחמים, כך עיבוד סיפורי הלידה מעניק משמעות קיומית עבור היוצרים-התאומים, האחים הרצל ובלפור חקק, הכותבים כל אחד את אותו הסיפור מנקודת מבטו ובסגנונו הוא.

השער הרביעי, "כתיבה", בוחן את האפשרויות הגלומות בכתיבה ואת מגבלותיה: "עם המלים הנכונות אפשר להרג או ללטרף... / וללדת ילד או ילדה אפשר? / ולהציל אותם אפשר?". בשורה תחתונה השירה אינה שוות ערך לחיים; גם כשהיא מבטאת כאב היא תמיד מעודנת יותר מהכאב הממשי, "מה שהנר אינו סובל / אני בן", ובכל זאת אין בכך כדי לבטל את ערכה ועזרתה, אולי דווקא בשל עידונה היא מצליחה לתווך בין הכואב לבין הפצע וליטול אחד משישים של מצוקתו – "והיא רועדת ממך את כל הקאבים". המילים נזכרות גם כמעניקות פשר לשבר וכמעצבות אישיות: "הן אספו אותך... ואגדו אותך / לבת אדם". הערך המוסף של השירים אל מול מוות הוא נצחיותם: "אין לי נחמה בשבילכם על הבת שלכם, / יש לי רק שירים להציע... / ונדבק בשירים, הם אינם בני חלוף".

בשער החמישי, "השנה אולי", נפתח פתח לתקווה. לעיתים באמצעות האמונה העצמית: "מתי תסכימי להביט / בנידך המלאות? / מתי תעזי לחוש בלב הפועם שביך?", ולעיתים על ידי חישתה של הברכה דווקא בדברים הקטנים: "גם משמש חמוץ מדי / מניח פתאום את הדעת".

לעיתים זו ההבטה חסרת המורא בתהום, ואפילו מתן המקום לכעס: "תלמדי איך לכעס / העול והעל מאימים להכריע אני יודע [...] / תלמדי להסתכל לתהום בלבן של העיניים / ולהסתובב לאחור", וגם להפך, ההבטה אחורה דווקא כדי לשלות מערמת הזיכרונות את "פנינת האהבה". גם לתפילה מקום, אף אם היא מופנית "לאל שאינך מאמין בו".

הביתיות והזוגיות הן מקום להיאחו בו כשבחוץ סופה: "נהיה זה לזו / פשוטים ושמיחים. / טובים כמו החומים שהכנת בששי", אך לעיתים זו היציאה מקירות הבית שנושאת את העיניים אל מה שמעבר לו: "היא נאחזת בבלתי נראה / בחיים שמעבר לחלון", או היציאה מן העיר "למקום שרואים את האפק".

במבט אל האופק ועם פרום השנה החדשה גם אנחנו תפילה לרפואה פרטית וכללית לארץ וליושביה.

סיון ואבישר

תחת אש

אוריה אורבך | שבר אחר שבר

"כי מרחמם ינהגם": הינו מי שהוא רחמן, הוא יכול להיות מנהיג. וכן מי שאינו יודע איך להתנהג עם הרחמנות אזי יוכל לרחם על תינוק של ארבעה ימים לתן לו מאכל הצריך לגדול ולא לקטן בזה. על כן צריך לידע איך להתנהג עם הרחמנות, שלקטן בזה צריכין לרחם לתן לו חלב דיקא ולגדול מאכל הצריך לו. וכן על כל אחד ואחד צריכין לרחם במה שצריך לו.
(ליקוטי מוהרן תניינא, ז)

אם תריחי אותי תחשבי שאני משגע
הזכרונות האלה לא יוצאים לי מהראש
שחפפתי בסבון של הילדים

--

לך אולי זה קל;
לברר את הטוב בפקעת החיים
לעטף לכל ילד את הסנדוויץ' שהוא אוהב
לנצר את ריחות הבקר של העלים הרטובים
לפסע בהם בצעד ישר
שומרי מחשבותיך בריח שחר
אבל אותי הן תוקפות כעורבים
ואם תרצי לעצם את עיניך
מי יאמר לך לא

--

ולפעמים החשך בא בצהרים
אני הזדכיתי על כל הציוד הכבד
הכוננות, המלחמה, הרעש הגדול
אבל הבלגן לא נאסף
ואף אחד לא שואל
מתי אני נגמר
ואף אחד לא אומר:
בוא רגע, אני אחזיק לך את זה

איש ובית, שמן על בד, 2021

יוסי גמליאל | שבת, 7.10, 8:21 בבוקר, חניון רעים

ראיתי טנק מעלה עשן
 דגלוני הפסטיבל מתנפנפים מעליו בזעזוע
 ראיתי טנק שדומם שנאנק
 עפיפוני אהבה רמוסים בין זחליו
 ראיתי טנק ששבת ראיתי
 אנשים מצטופפים זה בתוך זה
 אנשים זה לזה חומה שבירית ראיתי
 פנים לגב גב ליד נשענת יד לדמעה מלכלכת ראיתי
 אנשים מנסים להבלע בין זחליו
 במרוח שבין בוגי חמש לבוגי שש ראיתי
 זוג בגופיה מדממת מסדיר נשימה
 אני שזחלתי בבץ לבדק
 פיו, טבעת, טבור חם
 אני שזחלים של טנק שהייתי
 אני שרגוש דק טפס בי כשאבנים נגרסו
 בין החליות ראיתי
 איך כל בשר יבוא לפניך
 איך כל בשר יבוא להסתופף
 לחשתי
 אולי יגן הזחל אולי ירחם
 וטנק פגוע יהיה לצל יומם מתרב
 ולמחסה ולמסתור
 מטבח ומאנס

נון-טית

בְּצַמַת אָגוּט־כֶּסְלָנוּת יָרוּ עָלַי נוּן-טִית
אֲשַׁכְרָה מֵאַרְבַּ קְלָאֲסִי כְּמוֹ בְּסִפְרִים
וְאַנְכִי לֹא יָדַעְתִּי
הַבוֹס הָיָה מְטָרְף וְגַם הַהֲבֹזֵק
וּבְקֶשֶׁר מִיִּשְׁהוּ מְדַבֵּר עָלַי
"מִשְׁנֵה חֲטָף מִשְׁנֵה חֲטָף!"
אָמְרוּ שְׁעֲלִיתִי לְקֶשֶׁר חוּץ בְּקוֹל גְּבוּהָ
אֲבָל הָעֵקֶר שְׁצַרְחָתִי בְּנַחֲשׁוֹת אֶל הַפּוֹמִית
שְׂבָלָם תִּקְיָנִים וְשִׁירָק בְּעֵינִים
וַיֵּלְלָה חוֹזְרִים לְלַחֲמָה
שְׁנֵי אַחַר כֵּךְ דְּנִיֵּאל חֲטָף
וְהַפֶּעַס שְׁתִּיקָה מוֹל הַצְּרִיחַ שְׁלוֹ שְׁבוּעֵר
וְאַנִּי רוֹצֵה לְקַלֵּף אֶת כָּל הַמְּגוּן-דוֹר-דָּלֵת
וְלִהְיוּצִיא אוֹתוֹ מִשֵּׁם

בְּצַמַת אֲבָרְמִיקוֹ-אוֹרְבָן
מְתַג תִּשְׁע־מֵאוֹת-וְעֶשֶׂר לְמַעַן הַדִּיּוֹק
שׁוֹב יָרוּ עָלַי נוּן-טִית
לֹא מֵאַרְבַּ קְלָאֲסִי אָמְרוּ, הַפֶּעַס נִכְנָסוּ
לְקִשִׁית שֶׁל הַמַּחְבֵּל, אֲנַעַל דֵּינִק
פְּצוּץ בְּצְרִיחַ וְאֲשֶׁר יִגְרָתִי
פִּיחַ וְרִיחַ מוֹת
הַפְּנִים שֶׁל עֵמֶר אוֹמְרוֹת הַכֹּל:
נִחְדַרְנוּ נִפְלִשְׁנוּ בְּתַקְנוּ
הַפֶּעַס כָּלֵם אָמְרוּ שְׁעֲלִיתִי לְקֶשֶׁר חוּץ רְגוּעַ וְסִמְכוֹתִי
זְמַנִּי חֲלוּץ מְרִשִּׁימִים טָפַח עַל כְּתָפֵי הַפְּרָמְדִיק
רַק אֲבִיתָר בְּמַבְט מְאֲשִׁים עַל הָאֲלֻנְקָה
יוֹסִי בְּחִיֵּאת פֶּעַס הַבָּאָה פְּחוֹת זְמַן בְּעַמְדָה
פֶּעַם הַבָּאָה תִּשְׁמַר עָלַי
פֶּעַם הַבָּאָה שְׁלֹא נִחְדַר
פֶּעַם הַבָּאָה שְׁלֹא נִדְמַם
שְׁמוֹנִים וְשִׁבְעָה רְסִיסִים שְׁנִכְנָסוּ לְגוֹפוֹ
עַדִּין דּוֹקְרִים אוֹתִי בְּלִילוֹת
בְּשִׁקְעָה בְּמִשְׁטַח צוֹת מִתָּם

מוחה כתמי דם מרצפת צריך
דניאל נעמד ואומר נכנסה שבת
ואני חוזר אחריי בשקט
שבת,
שבת

ישראל בלס | (מ) עיר התפילה

איך זה
שבועה תחת אש
בשהיו לי רק שתי דקות
הכנסתי תפלה על חיים שלמים

וכשאני בחיים שלי
אני לא מצליח להכניס אפילו
תפלה של שתי דקות?

איך זה
שבחיים שלמים
לא הצלחתי להכניס תפלה
של שתי דקות

ובעזה תחת אש
הצלחתי
בשתי דקות
להכניס תפלה
של חיים שלמים?

מנחם דוד

*

קורא ברשת הקשר
 רפא נא עבר רפא נא עבר אני הוא מנחם
 אָנָּא מְמַד עֲשֵׂה מֵאֲמִן וְרַפָּא נָא לָהּ לִיהוּדִית עֲמִנּוּ חוּלָה לְרוּפָא
 מְמַחָה
 חלה פני אל עשה עמנו משא ומתן קח ותן
 הבא מהרה מתן קח ערבי הפרשת חלה
 קח מעשרות קח מחוות קטנות
 קח על מנת שתתעשר לבושי נמר ותן לנו לעבד בעזה בשקט
 קח כוס קפה בשלוש לצד חבר מהמשרד
 קח את הסמל הזהב בכל ז'קט חום (צמר כבשים)
 ותן נקוד לזה שהצמיד הסמל להדס כסאף הדומה לתכלת

השתמש באנגלית שבפיך וגו אנד מיט יור שכנה מהקומה
 התחתונה
 היא כבר יודעת דבר או שנים על הראליה שמשחרת לפתחה
 אָנָּא הַשֵּׁם הַבֵּט בְּרָאִי וְשִׁפְר הוֹפְעֵתָךְ
 הַכֵּר פֶּתֶת סִפִּיר בְּהַדָּ!
 אם זו לא לאב, אהבה מה היא (כאן בוכים)

אָנָּא בְּשֵׁם הַשֵּׁטַח הַצְּבוּרִי
 רפא הרצון שבוער בנו כבר חמש מערכות לנצח לנצח לנצח
 האחד על השני
 קח יָדָךְ הַיְמִנִית וְקַח גַּם זֶה הַשְּׂמָאֵלִית וְחַבֵּק אֶת (מקום ליחודים)

סלח נא לעוון יצחק סלח
 רות סוף

סבינה מסג | לחייל שאיבד רגל

לבי לחיל החמוד שאבד רגל
ולחבר שלו שאבד את שתייהן –
הם מחיכים

בחן

של "מזל שבכלל נשארו בחיים"

אבל אני מרגישה שלא יתכן! שאני אשמה! אשמה! אשמה!

על מה?

על זה!

על זה שכשמוקשים ממני להתפלל
לרפואת אוריאל בן רחל או אלעד בן שרה או אביחי בן אביגיל –
אני מתפללת, כלומר אומרת את התהלים,
אבל לא בכל ה"חודר כליות ולב"
שאני מסגלת.

אנשים, זה לא הזמן לחכך בדעתכם אם התפלה עוזרת!

תתפללו! כאלו זו גרסה דינקותא!
כאלו זו סדנה יקרתית להשפעה על המציאות!
תתפללו שלא יקטעו לו! לא עד הברך ולא עד המפשעה!
שלו יתעורר! לא בעין ימיו! ולא בעין שמאל!
שלא יפל ברוחו! שהגוף האתרי לא יעזב את גופו! שלא יאבד
דם! שלא יאבד חיות! שלא שלא ימות!

זעקי ארזי, בכו שמים, אקריליק על בד, 2025

רומי גנון | עבר מתמשך

הַרְשָׁמְקוּל מְנַח בִּינִינוּ כְּאֶקְדָּח בְּעַל שְׁנֵי קָנִים.
 הָאֶחָד מְכוּן כְּלָפִיד, הַמְסַפֶּרֶת, הָאֶחָד כְּלָפִי, הָעֵדָה.
 קְלִיעִים נוֹרִים מִמְחֻסְנִית מַלִּים טְעוּנָה,
 גַּם שְׁתִּיקָה לְמָה שְׁאִין לוֹ מְקוֹם אַחְסוֹן.
 בְּהַפְּוֹד תִּפְקִידִים מְכוּץ אֶת שׁוֹאֵלֶת אִם קֶשֶׁה לְהַקְשִׁיב לְזֶה.
 אֶת צְרִיכָה אוֹתִי אֶתְדָּ, זֶה בְּרוּר, מִיִּשְׁהִי לְהִשְׁכַּב לְיָדָה
 עַל קְרַקַע נִשְׁמָטָת, לְהַמְתִּין לְעֶבֶר שְׁתַּנְפֵּץ עֲלֵינוּ.
 מִיִּרֵי חֲצִי אוֹטוֹמָטִי אֲנַחְנוּ עוֹבְרוֹת לְמַצַּב בּוֹדְדוֹת,
 הוּא מַגִּיעַ כְּצִפּוֹי לְהַחֲשִׁיד אֶת מְרוּחֵי הַזְּמַן.
 אֵיבָרֵי הַגּוֹף דּוֹמִים, אֶת קוֹבְעַת שׁוֹב, גַּם הַלְבוּשׁ.
 כְּמַעֲט נִתֵּן לְהִשְׁתַּכְנַע שְׁמַדְבָּר בְּזֶן מְסוּג אָדָם.
 אֲנַחְנוּ מְקַלִּיטוֹת הַכֵּל, אִם מִיִּשְׁהוּ יִבְקֶשׁ לֹא תִצְטָרְכִי שׁוֹב,
 לֹא לְאָדָם זֶר, לֹא בְּשׁוֹם מְקוֹם שְׁאִינוּ הַחֲדָר הַזֶּה,
 I3 מֵטֵר רְבוּעַ בְּקִשִּׁי, רְטִיבוֹת בְּפִנָּה הַשְּׁמְאֵלִית שֶׁל הַקִּיר
 בְּמַפְגֵּשׁ עִם תַּקְרָת בְּטוֹן. הֵיית מְעַדִּיפָה לְהַתְקַל בָּהּ חֲזוּתִית
 וְלֹא בְּאָדָם מְחַפֵּשׁ, חִיּוּכוֹ בּוֹלְעֵנִי, כְּפוֹתִיו קָרָם.
 אֲנַחְנוּ תּוֹבְעוֹת חֶסֶן נָשִׁי אַחֵר. בְּאִבּוֹלּוּצִיָּה מְקַצְרֶרֶת שֶׁל רֶגֶשׁ
 לְמַדָּת לְדַבֵּר אֲמִזּוֹנִית מְדַבְּרִית וְאִז אֶת דְּבָרָיו שֶׁל הַיָּם.
 עֲרַמַת תְּרַמִּילִים רִיקִים מְצַלֶּקֶת אֶת הַשְּׁטִיחַ בְּחֶסֶם שְׁלֹאֲחֵר מְעֻשָּׂה.
 אֲנַחְנוּ יוֹצְאוֹת מְאֻזְרֵי הָאֶסוֹן הַחוּצָה, סְבִיבֵנו אֲנָשִׁים
 מְבַקְשִׁים לְצֵאת מִהַמְטְרִיקָס. אֶת זוֹכְרֶת שְׁהֵיית כְּמוֹתָם.
 הַרְשָׁמְקוּל נְעֻצָר. אֶת קָמָה וּמְשִׁיכָה.

אפפוני עד נפש

שמעון שלוש | מאצל נודדי הלילה

אני האח הגדול.
 זמן המשורר שלי
 קשור לצלילה בחוט
 כי בירח
 אלה משמרות לילה,
 חלצתי את הטבעת
 מן הלחם והמים.
 אחר מאתמול ויותר מתמיד
 לזמן איתי
 ומצמצם
 בשנה
 קול חתול מיקס לפתע.
 בשכחה כל המודע
 ובאזורים
 הגולים
 שיצאו חוצה לארץ
 פנימה
 כל החיים הארוכים
 יהודיים.
 אצל נודדי הלילה
 נגמרו לי
 גורלות אחיתופל
 ב"שאינו מבקר חולים
 שופך דמים" (ר' עקיבא).
 רפא נא לי
 בטרם תעצם בפמות
 עין הומיה.

בגב אריות
 כשהינו שלושה בני עשרים:
 בחורה אחת,
 זיל וזים,
 הייתי נר למאה נמרים.
 הלילה ענג. לא קוראים לי.

נִנְעַל הַמִּין.
לְמַד: בְּכַאֵב הַבֶּשֶׁר מְנוּסָה.
אֵין נִכְנָסִים.

רְאִיתִי מְנוּסַת יְרַח.

הַלֵּיל

שְׁמַעְתִּי שְׁמַעוֹן

בְּשׁוֹטִים

וּבְמִרְאוֹת עֵוָעִים

סוּסִים

שְׁלוּחִים שֶׁל עֶפֶל

וּשְׁחַר מְרֻרָתִי.

מִי מִמְּנִי

שֵׁם אוֹתִי לְמֶלֶךְ בֵּי

וּכְבֹּר עֲשׂוֹת פְּעָמַיִם

לְבַדִּי

גִּרְשָׁתִי אֵת הַיְרַח?

מִלְּאֲכִים אוֹ מִלְּאֲךָ אֶחָד

גַּם הֵם אֵינָם אֶתִּי.

עד שכחה

תִּלְהַ רְגַע
אֶת הַחַיּוֹד
מֵרַפָּא
עַד שְׂכָחָה
בְּפָנַי
מִהִפְכָּת.

מרבד רוחי פורס הלילה את עופאיו

כָּל הַלַּיְלָה נִשְׁמוּ בֵּי וְרָדִים,
כָּבוּ גְרוֹת יִסּוּרִים –
מִרְבֵּד רוּחִי
פּוֹרֵס הַלַּיְלָה אֶת עֹפְאָיו.

הים זה היום

אָנִי מְרִיחַ זֶה־בִּי אֲרָנִים וּמְתַרְפָּא.
הַשְּׂדָמוֹת נוֹשְׂמוֹת עֹשֵׁב עֶמְרִים –
הַתָּר לְעֵין הַמֵּתְבוֹנֶנֶת בְּפְרוֹזְדוֹרִים.
כִּן אֵת רִגְשׁוֹתֶיךָ: אֵתָּה לֹא יוֹדֵעַ כְּלוּם.
זֶה מָה שֶׁהָרוּחַ לְמִדָּה אוֹתְךָ אֵמֶת לְדַעַת
בְּחֻלָּים –

שִׁיר לְאָדָם הַמְרַגֵּשׁ רוּחַ חוּלְף.
אָנִי פּוֹרֵס מִפֶּה, מַחְלִיף אֵת הָאוֹר בְּעֵנַיִם – רוּחַ
אָדָם חוּלְף. נוֹסְעוֹת הַמְּלִים
עַל דָּף הַהַעֲדָר
לְצֵאת מִמְּבוֹכָתְךָ:
הַיָּם זֶה הַיּוֹם.

נעמה שקד | נחש

א

בכּיּוֹר, בּיּן הַכּלּים
נָח, עֲדוּן,
נָחֵשׁ – כּלּוֹמֵר
מַעֲדוֹן, גּוֹפוֹ כִּהְיֶה כְּנַחֵל
גָּח
עַל אַרְבַּעַתַּי

ב

נָחֵשׁ חֲשָׁכָה רוֹבֵץ
מִמַּתִּין בִּיאוֹרָיו
בְּשִׁדְרָה, לְהִבְקַע וּלְהִצִּיף בָּהּ
לְהַפְצִיעַ אוֹר
רוּחַ הוֹלֵמֶת בְּמַפְרָשׁ הַדָּק

ג

בְּמַדְרָגוֹת צָמָא
סִבְכֵי הַרִים
מִקִּיץ וּבֹא בְּקִיץ הַחֲרוּף
לְרַגְלֵיךְ אֶרֶח

– תָּנן בִּי אוֹת

– בְּכַף יָדְךָ

גִּרְגָרִים כְּזֶרַע גֵּד עֵינַם
כְּעֵין הַבְּדֹלַח

ד

הַנָּחֵשׁ בְּעַמְקֵי מַחַ נָח
מִקְלַעַת חֲשָׁכָה עֲדָנָה סְתוּמָה
הִנְהוּ
קוֹלְךָ עֲלוֹם בְּעַמְקֵי

ה
יבוא להקיפני באורו
חבל-לדה
חבל צהב מעולם

זהב נהר סביבי נחש-של-אור
יסובבני, מגן ושמש
יבוננני

מתוך קובץ השירים "כאן", שיראה אור בקרוב בהוצאת הקיבוץ המאוחד.

סיון נבון-שובל | אפפוני עד נפש - בוצינא דקדדינותא

"אפפוני מים עד נפש תהום יסבבני סוף חבוש לראשי"
(יונה ב, ו)

אפפוני מים

משקל גופי

כבד

מטה נמשך

התהום סובבת

מאימת לאחז בנפשי

איך אבדתי בחבוק תהומי?

התהום מערבלת

המים אופפים ואופפים

צמאה לחמצן עד כלות הנשימה

בבהלת אבדן שליטה

נמשכת פנימה

**

פוקחת את עיני

מביטה אל תוך התהום

נהימות הלילה מרחפות

מתכנסת אל אדוות הכאב

גוני חשך בהירים מופיעים

פוסעת בשקט ומבקשת:

תהום, הגלי לפני

חשפי פניך

שקט הלילה מאפשר לך ולי להראות

**

מְסִיטָה עוֹד קוֹרֵי חֶשֶׁךְ
הַתְּהוֹם רַכָּה
מִזְמִינָה לְגִלוֹת בָּהּ
לֹא נִתֵּן לֹאמֵר עָלֶיהָ דְבָר
אִין בָּהּ שׁוֹם אַחִיזָה מִהֶמְכָר

הַחֶשֶׁךְ מוֹאֵר פְּתֹאוֹם
בְּאוֹר הַלְבָנָה
פְּנֵי הַתְּהוֹם נְגָלִים לְרוֹחָה
אֲנִי רוֹאָה וְנִרְאִית
גּוֹמַעַת בְּשִׁפְעַת לְגִימוֹת שֶׁל חֶמְצָן
צִלְלֵי מִסְתוּרִין מְרַגְּעִים אֶת קֶצֶב הַלֵּב
בַּחֶשֶׁךְ מִתְיַדְדֵת
אֲנִי יוֹלָה לָהּ
לְשָׁהוֹת בְּפִרְדָּם תְּהוֹמוֹת

**

הַ נֵּי

וְהֵמִים אוֹפְפִים זֶה הַפַּעַם כְּלָדָה מִחֶדֶשׁ
מְחַבְּקִים אֶת נַפְשִׁי
וְהַתְּהוֹם – תְּהוֹם

מִהֶמְצוּלוֹת עֲלִיתִי
עֲטָרַת סוּף עַל רֵאשִׁי
לְבִי חֲבוּשׁ

איך? אקריליק על בד, 2024

חגית זוהרה מנדרובסקי | ים. מוות

הים שאני
גדוש בחיים,
מבקש לחבק
אדרות. להצמיח
עליהן בשר
לברא זימים
להנשים בהם
אותיות ומלים.
דגים אלמים
טרוטי עינים
חשופי עמוד שדרה
צמאים לתחית המתים.

שיווי משקל

יְתֵד הַנֶּפֶשׁ תִּקְוֶעָה
מִסָּרְבַת לְנוֹעַ
אֵימַת הַמְעוֹף
שׁוֹאֲבַת אֶל בּוֹר
תַּחְתִּיּוֹת. אֲנִי
מִבְקֶשֶׁת בְּתַחֲנָה
מִכֹּל תָּא בְּגוֹפִי:
הִיָּה צְפוֹר
הִיָּה פֶרֶפֶר
הִיָּה אֲבִיר
אֲדִיר כְּנֶשֶׁר
נִזּוֹן מִגּוֹפּוֹת עֲבָרֵי
לְמַעַן אוֹכַל לְדָאוֹת
לְמַעַן אוֹכַל לְהַבִּיט
מִנְקֻדַּת הָאֵי־שָׁם
אֶל הַמָּטָה
לֹא בְהִלַּת הַתְּרַסָּקוֹת.
יְתֵד הַנֶּפֶשׁ תִּקְוֶעָה
יָד אֱלֹהִים שׁוֹלֶפֶת
אוֹתִי וְאוֹתָהּ
לְנִסְיַקַת הַמְרוֹמִים
אֶל מְרַחְבִים עֲצוּמִים
שֶׁל רְקִיעַ.
יָדִים פְּשׁוּטוֹת
לְכַנְפִים
מִשְׁקָלָן כְּנוֹצָה
כְּמִשְׁקַל הַלֵּב.

אורה שפירא

•

מפני כבודן של אבנים התחלתי
לחוש ביכלת התעופה
לא רק נפנוף כנפים והנתקות
אלא חדות שחרור
ופרישת מבט הרחק אל התקנה

קד,

בשכבי ובקומי אני שומעת
את רחש הגלים הנשברים
על סלעי חיי,
את אנפות לבי הממהרות
לטרף את כאבי

אל כבודן של אבנים אני צוללת
ועולה מן התהום
אליד.

סונטה לליבי

האם שמי שחרים או שמא הן עיני
שהשתתקו ופחדו להסתכל
ראיתי צד מואר בכיתי צד אפל,
מעט מתוק, מעט מאוד בהגיוני.

ואם פתאום יצא ירח כך משמי הכוכבים
לצוד אורות ולחמם עיני עובר ושב –
אוכל לפקח את עיני, אמעיט כוסי מיסורים עכשו?
אולי אחליט להצטרף ללקט עמו זהרורים?

הנה

מול חלומי נצב סלם ארץ
רוצה הוא אף לדעת העתיד
תלוי בו בקצהו שביב של אור

ומנגינת ימים באים נוגנת בי ברך –
אני יודעת, בידך רוחי אפקיד
אני יודעת הן גיע יום ודאי תחזר.

שחר ליבנה | איפה הלכו כולם

דרך עיניך
ארבות עצובות
את מעשנת את הזמן לאחור במרפסת
מחפשת דברמה שיבהיר את הצבע
שחר
ולא מצליחה

איזה מין סוג של מות זה?
כשכלם ישנים ורק את ערה
כשלילה צובע את לחיך
גם ביום

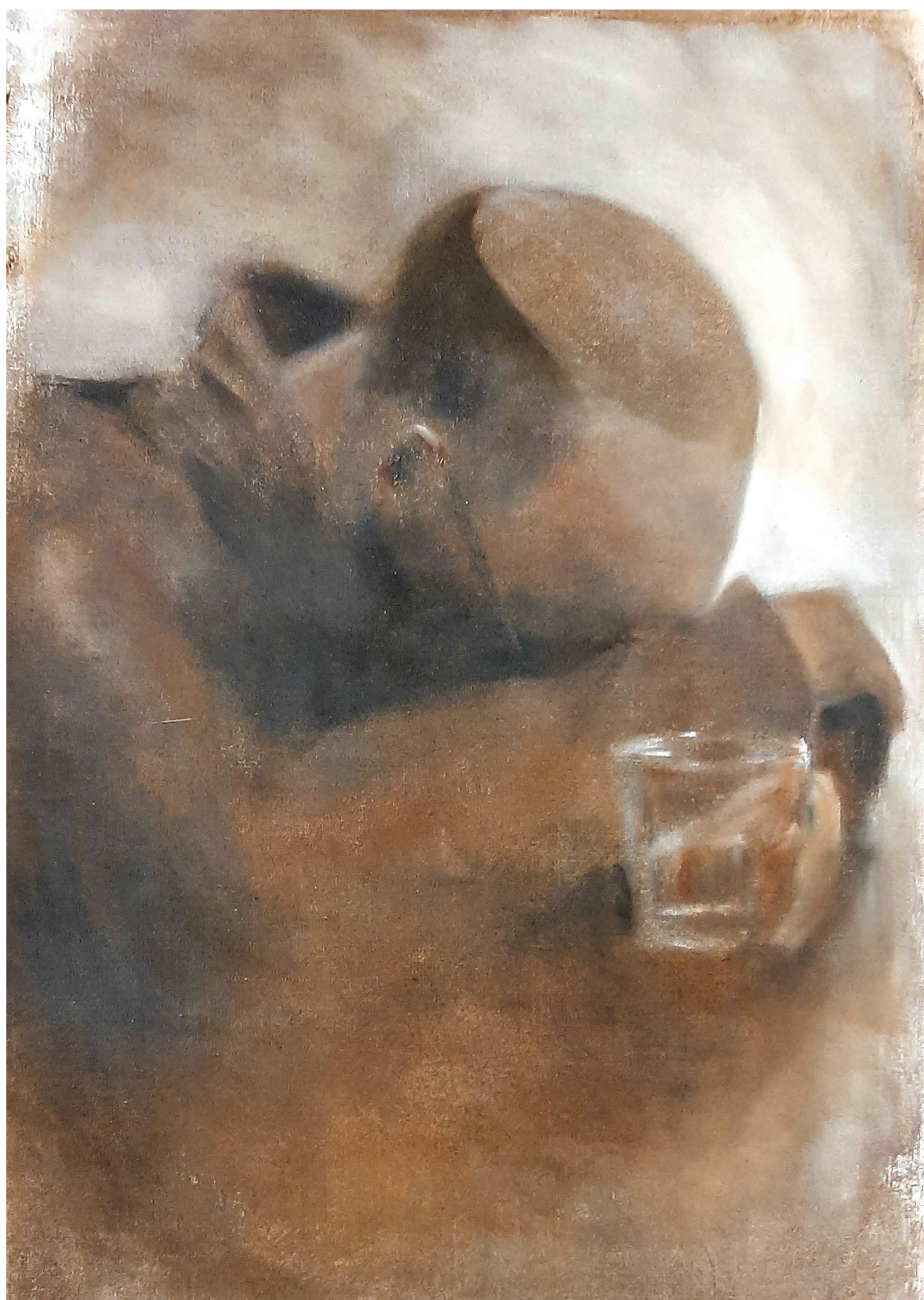
זה תשע בערב ואת מקנה סופסוף למות
אבל השעון
ובקר הולם כך כנזע חשמל
אלהים, רופא כל בשר?

יש ריח חזק של עשן
ואת לא מאתרת בתוכך את מקור הדלקה
עיניך כלואות תחת עפעפיך
פרפרים שנשבו

מתבוססת
בחלצת מחזור דהוייה
שנת 2002
בוכה בכי
איפה הלכו כלם

עומר ארבל | חבל

איזו יכלת זו
בשקר
לסרג סיבים לחבל
איזו יכלת זו
בשקר
להאמין
שסיבים ישתרגו לחבל
ואז תגיד שדליתני
ואז תגיד שחיייתני
האישונים שתגלנים
ובתוכי איש קטן גוחן ונעמד

בערוב יום, שמן על בד, 2022

חמלה

לזו שְבִכְתָּהּ בְּחֶדֶר הַסְמוּךְ
 וְלִמִּי שֶׁעָצַר בְּעֶדוֹ נְשׂוּךְ שְׁפָתַיִם,
 לְזֶה שֶׁהִמְתִּין לְאַפְלָה שֶׁתִּשְׁקַע נַח וְרַפּוּי
 וְלִזוֹ שֶׁהִנִּיחָה אוֹתָהּ לְצִדָּה וְהִמְשִׁיכָה בְּמִלְאֲכָתָהּ,
 לְזֶה שֶׁהִכְרִיעוּ בְּכִיפוּפֵי יָדַיִם
 וְלִזוֹ שֶׁהִטְתָּה אֶזֶן לִיאֹוֶשׁ לְהִבִּין,
 לְנוֹשְׂאִים בְּקֶרֶבֶם כְּדוֹר שֶׁל כָּאֵב בְּרַחוּב וּבְאַרוּחַת הָעֶרֶב
 וְלִמְבַקְשִׁים לְמוֹסָס בְּשִׁקוּי פְּלָאִים,
 לְכַעוּסִים וְלְנוֹשְׂאִים חֶרְפָּתָם
 לְבוֹלְעֵי הַגְּלוּלָה הַמְּרָה וְלַחֻבְטִים עַל הַשְּׁלֶחָן,
 לְתִשׁוּשֵׁי מִלְחָמָה וְלִנְחוּשֵׁים
 לְרוֹקְמִים אֶת כָּאֵבֶם בְּשִׁיחַ שְׁפָתוֹתֵיהֶם וְלַחוֹתְמִים אוֹתוֹ לְהִתְפַּקֵּעַ
 לְמִבְקָשֵׁי הַקְּהוּת וְהַמְּרַחֵק וְלִמְצַפִּים לְבוֹאוֹ בְּחֶרֶדָה

לְחֻבְרֵי שְׁמִנִּיחִים לִי שֶׁלֹּא לְהִשְׁאֵל בְּלֹא עֵת
 מְקִימִים אֵל תַּעֲרִירוּ וְאֵל תַּעוֹרְרוּ עַד שֶׁתִּחַפֵּץ
 לְמַמְתִּינִים לִי שֶׁאֲשׁוּב
 וְלִמְנַעְרִים אֶת מִטְתִּי
 לְמִמְשִׁיכִים אֶת חִייהֶם עַל אֶף
 וְלְכַעוּסִים עַל הַחֶדְלֹן חֲבוּקֵי זְרוּעוֹת וְעַלְבוֹן
 לְשִׁמְחִים עִם שׁוֹבֵי
 וְלְכוֹאֲבִים אֶת לְכִתִּי

אֵךְ לֹא לְמִסִּיטֵי הַמִּבְטָט

*

אם אֶשְׁתַּגַּע לְפָנֶיךָ יְשׁוּבוּ לִי כוֹחוֹתַי וְאֶחְזֹר לְכֹל מִה שִׁכַּכְתָּ בִּי
כָּל רוּאֵי יְבוּזוֹ לִי וְאֲנִי
אֵצֶא בְּמַחֹל חַי וּמְעֻרָּעֵר.
קִרְקַע מִהֲדַקְתָּ וְאַפְרָה תִּתְפֹּרֵר
עֲשָׂבִים יִרְקִים יִקְבְּלוּ הַזְדַּמְנוֹת שְׁנִיָּה
לְהִטִּיל כְּתָמִים שֶׁל צִבְע בְּמֹת הָאֵפֶר.
מִי־שֶׁהִי הַזְכִּירָה לִי שְׂאֵנִי מִצְחִיק וְהִתְגַּעְגַּעָה לָזֶה
וְאֲנִי גַם זֹכֵר מִשְׁהוּ מִזֶּה אֲבָל לֹא יוֹדַע מְתֵי זֶה יַחְזֹר.
הַכְּתִיבָה הִיא כְּמוֹ מַחַט אֲרָכָה
דֹּקְרַת אֶת הַזְכְּרוֹנוֹת בְּכָאֵב חַי
כּוֹאֵב לְךָ
אֶתָּה חַי
אֶתָּה כּוֹתֵב.

קומפוזיציה עם איש וארנב, אקריליק על בד, 2021

עומר נחום | מהגר בעכשיו

לאחי שימי ז"ל

אני עדין
מהגר בעכשיו.
עוד לא נפדיתי מן העבר.

בליל טהור וקשה ורועד
נזרעו בי נאמנויות לכאבים (המהדקים תמיד)
וגם הם אלי, זאבי סודי,
נאמנים באדונם בחשך
כשוליה
כאח קטן.

כשהיום והלילה מתהפכים במטה
אני רוצה ער
להשאר.
אמי מרה
כהתעקשות.
עד זוב האדם
עד שך הכחל
אשכב רק על גבי.
עד שחר צעיר וחור יעלה משתומם בעולם
מלא הבטחה כתינוק
ויעצם את כל מתי
בלבבי.

אני מגלה לאט שזה

There is a crack, a crack in everything
That's how the light gets in
(Anthem, ליאונרד כהן)

אני מגלה לאט שזה
בסדר
להניח את הראש
לא לענות עכשו
לעמד בחדר.
אני יוצא החוצה עם בקבוק מים.
אני משקה את שלשת העציצים
היקרים לי כל כך.
כשאין אף אחד ברחוב
אני מלטף את הקטן מביניהם
אנחנו יוצרים קשר עין
כמעט
ואני מתמלא כמו אמבטיה גדולה

בת־חן שניידר | חומר ניגוד

תְּנִי לְכָאֵב לְזֹחֵל לֶךְ בְּמַחְלוֹת
בְּחִסְיָמוֹת בְּהֶצְרוֹת

אֵל תִּתְנַגְּדִי

אֶפְשָׁרִי לוֹ לְפָלֵשׁ
בְּלִי סֶכֶר
לְחֹדֵר לְבִקְעִים
לְהִצִיף אֶת הַמְרַתְפִים

רַק הַכָּאֵב יֵדַע לְסִמּוֹ:
כָּאֵן
עַלֶיךָ לְגִדֹל

בית החלמה

.1

העובדת הסוציאלית בת אל
שואלת נו איך אנחנו הבקר
ושותלת את המלה חסן
לפני כל משפט
כוחות זה הבלי גדר החדש

לפני כל ארוחת צהרים
בדרך
בקבלה
מבקשים עוד מגבות

.2

עליתי מהאש, ציף
אחור כזאב ערבות

מה שלא שבר, גם לא חשל
רק הפך אותי
קשה יותר

מפטרל ברגלים נאנחות
הלילות ננעצים בי
כמו עיני עורב

עַד לְקִצּוֹת הָעֵצָבִים

דְּחוּס לִי פִּיחַ תְּדָשׁוֹת בְּמוֹרֵד הַבְּרִיחַ
אֵין רוּחַ בְּשׁוֹם מְקוֹם

רְאִיתִי תְּתוֹל רְחוּב
קוֹפֵץ בֵּין גְּגוֹת
גַּם אֲנִי רוֹצֵה לְחַקֵּר עוֹלָם
כְּמוֹ מִי שֶׁמֵּאֲמִין שֵׁישׁ לוֹ תִּשַׁע נְשָׁמוֹת

תַּכְף אֲשׁוּב

בְּחֶצֶר לְבִי
אִישׁ קֵשׁ
בְּמַבֵּט רְפָאִים
מְבָרִיחַ

לְהַכְנִס
לְסִגְרֵי רוֹכְסָן
מִתְחַלֵּה וְעַד סוֹף
בְּעֶסֶת זַחְלִי

עדי סגל וויסברגר | לידה*

על שפתיך עדוין לא יבש
הרעל
למרות מנין השנים
מאז ינקת.

פיד מדבר עטלפים
כשהחשכה מתמוסקת.
צריבות חלב אם
מסנורות בזהרן.

ידרשו לך ששה מיתרים
ומספר זהה של עשורים
עד שתוכל לפרט
מנגינה חדשה.

עזרה ראשונה

מוצאת עצמי מתנענעת
במקום, בתנועות מטוטלת רכות
כחובקת תינוק בזרועותי.
זו כנראה נפשי
הפריכה, הנאלמת,
המבקשת מגופי,
מרגוע.

*מתוך ספר השירים "בין תום לתהום", שעומד לראות אור בהוצאת קתרזיס.

תמרה חלוצי

•

לו יכלה לדבר, הילדה בתוכי
היתה אומרת:
אני רוצה לעשות דברים אחרים,
להיות כל כלי אחרת.
והכי: להיות מבגרת.

המבגרת שאני מהססת,
ההבנה מתגנבת לאטה:
המרחק מן הכאן לשם
מעולם לא היה סבוך יותר.

איך אסביר לה
את המרחק, את כמישתי, את פני הסתורות?
והרי אני מקפידה
לא לשאל לשלומה. לא להביט בה,
רק לרחץ את בבואתי
בבבואת אותה אחרת מרמינת.

אינני נכונה לשאל
איך הילדה מרגישה
בעת, כשאני עוד, ככל שהיא מתעקשת
להוסיף ולהיות.
אני מתפללת שתעלם,
לא מגוננת עליה עוד,
לא מגוננת עליה כלל
בגופי הגדול,
הגדול מדי
בלתי נתפס בין ידיה.

ובכל זאת זו היא
שהופכת אותי על ראשי,
שהופכת אותי שוב למישהי אחרת,
מחליטה בשבילי
במקומי.

בחצר ביתך

להדס

ובדרכי אליך,
אני עוברת ליד המדרגות שבפתח ביתך, ומדמינת
כמה ערבים העברת ממש כאן, כמה צפיות,
כמה פעמים העברת את ירך בשער ילדיך.

ובחצר -
מחכים על המגש
תה נמרות ויסמין

בקנין -
לעת ערב להקות יתושים מתעופפות סביבנו
מהדקות אותנו לקרקע
בעודנו נמסות,

בחרף -
רק בראשיתו עוד עומדות בחוץ
להתחמם עור לעור
השראה וחלוס.

ותמיד, כמו עכשו ממש -
ברוחך הצבעונית
בעיני פוקהונטס הטובות שלך
את רואה אותי:
לא משנה כמה מכנסת עד קצה העצב
אני,
לא משנה כמה אבודה ונטושה.
רואה ופוקחת בפני
מקום,
רואה ופוקחת בפני
חמן של מלים.

צחי משעל | שיעורי בית

הפסיכולוגית שלי אמרה
 לכתב את כל אשר עולה במוחי
 בקשר למלה "פצע"
 אז צירתי ענן על גבי דף ניר חלק
 כתבתי בתוכו את המלה "פצע"
 והתישבתני בו
 צמוד אליו
 לאבא שלי
 זרועי האחת משיקה לזרועו השנייה
 ואני חש את חס גופו
 הוא ואני מביטים בשתיקה מלמעלה על העולם

נו, כבר הכנת את שיעורי הבית שהפסיכולוגית נתנה לך?
 (מנסה לשבר את השתיקה הארכה)
 קולי נאבד
 רגלינו מחוץ לענן
 מטר הכעס נופל לעבר האדמה הרוויה
 שואף למלוא ראותי את האויר
 נקי לנשימה
 אני נורא מתגעגע, נפלט לי
 והעינים של שנינו
 נפגשות לשניה.

אריאל זטקובצקי

*

בְּחֶדְרוֹ שֶׁל הַפְּסִיכּוֹלוֹג הַמְּשֻׁלָּם
אֵין מְרֵאוֹת שְׁלֵמוֹת.
אֶחַת יֵשׁ –
מְרֻסָּקָת
לְפִי הַטַּעַם.
בְּכָל יוֹם
הוּא לוֹקֵחַ נֶפֶשׁ אֶחַת,
מְקַרְבָּה לְשֵׁם
וְאוֹמֵר –
"תִּרְאֵי"
כִּמְהָ אֶת יָפֶה".

*

שִׁירִים שֶׁנִּכְתְּבִים בְּכַפֵּיהָ
הֵם יָלֵד,
שֶׁמְסַדֵּר אֶת חֶדְרוֹ
בְּפִקְדָה –
הַמַּעֲמָד מְחִיב,
אֵךְ, בְּשֵׁם הַחֲרוּת,
הוּא מְשֹׂאֵר שֵׁם
פְּנֵת שְׂמִיכָה, מְבַלְּגָנֵת.

לְזֹכֵר, כְּשִׁיגְדֵל,
הֵיכֵן הִסְתִּיר אֶת הַיָּפִי.

מלאכי אנג'ל | חמשת שלבי האבל

אנג'ליה: הרעם, רגליו הממהרות לרוץ בעקבות האור הנוזל
בלגיה: הבעיטה, קול פצות האבן הנזרקות בחלל
גרמניה: השלכת, הפלסטיק הלעוס באחורי פרטים האשראי,
והחותם שנמחה עם גהוצו
דנמרק: הזיון, מציצת הבדל עד קצה גבול היכלת, עד הדבק
השרוף בלהבה
תאילנד: היאוש, ה"מצטער זה בכלל לא יצא כמו שהתכונתי",
אליזבת קובלר-רוס נולדה בשווייץ

תות הרמס סאטורי | חללית חוצנית

חללית חוצנית שלא כמו
חלליות האדמה:
מקשרת לתמרון
בין טפות הצער והבכי.

אנחנו שלא למדנו
היינו כדורי אור מרחפים:
טוויס קורי כבידה.

לא במרכבת אש

לא במרכבת אש באתי
ולא בסערה
או כל שנתן לתארה:

היה רק צער.
לא ידי היתה בזה המעל.

הנמל השחר ריק עתה ממשחתות
ודומם כל כך
כמצפה אף הוא להתמלאות:
השפעה גבוהה אור כוכבים.

אלי גרילק | אור שבור אומר לרפא

*

בְּחִידָר לֹא לָמְדוּ שְׁבָרִים
אָמְרוּ ה' אֶחָד

*

אָמְרוּ
אֵין שְׁבָרִים בְּעוֹלָם כָּלָל.

שְׁבָרִים יֵשׁ רַק בְּחוּץ,
לְאֵלוֹ שְׁלֹא טַעְמוֹ מְתוּק.
אֵלוֹ שְׂרוּקִים בְּרַחוּבוֹת
בְּלִילוֹת שְׁשֵׁי הָאָרְכִים,
שְׁלֹא רָאוּ אֶת הָאוֹר הָאֲמִתִּי.

שֶׁבֶר בְּצַד מִתְגַּלְגֵּל
בְּבִכֵי שְׁקוֹף

*

שֶׁבֶר שְׁקוֹף
מוֹרִיד דְּמָעָה לְרִפּוּאָה
זוּעַק בְּקוֹל
נְמוּד

*

יֵשׁ שֶׁבֶר בְּעוֹלָם
יֵשׁ סְדָקִים
וְהִתְכַּוְּנוּ פְּנִימָה

יֵשׁ אֶחָד בִּישִׁיבָה
בְּחִידָר עִם מְשׁוֹת קוֹמוֹתִים
שֶׁהִתְנַפֵּץ לְרִסְסִים
וְקָר לוֹ

*

אולי יש צדיקים
שִׁישְׁקִיפוּ בְּשֶׁבֶר לְטוֹבָה,
אולי יש רחמים
שִׁילַטְפוּ אֶת הַסֵּדֶק,
אולי רְסִיסי הַלֵּב יִפְתְּחוּ.

יש עֲנָן שִׁיתְּהַפְּכוּ
לְאַהֲבָה

*

יש רְסִיסי שְׁזוֹרְחִים
כְּשֶׁקְרָנֵי שֶׁמֶשׁ נִשְׁבְּרוּת
בְּתוֹכְם

מִרְפֵּא כְּנַפִּים זוֹהַר
אוֹמְרִים שְׁזֵה מִחֲזִיר אוֹר

*

זֶהר קוֹרֵא בְּרְסִיסי
לְבָרַח יַחַד
לְחֶבֶק אוֹרוֹת מִהֶבְהָבִים

אֵין דָּבָר יָפֵה
מִפְּסִיפּס אוֹר
שְׁבוֹר

*

אוֹר שְׁבוֹר מִבְּקֵשׁ
לְרַפֵּא רְסִיסי מִתְנַפְּצִים
לְהִיּוֹת כְּיוֹצֵר אוֹר

אֵין חֵלוֹם יוֹתֵר
מִלְרַפֵּא שְׁבָרֵי עוֹלָם

*

אור שָׁבוֹר
אוֹמֵר לְרַפָּא שְׁבָרִים
מְרַפָּא לְבוֹ

יובל ששון

*

המחלה איננה ארורה
היא רק מחלה
היא עושה
את מה
שהיא אמורה לעשות

היא לא מתכוננת להרע
היא רוצה לחיות
חיים שקטים
של התפתחות ויצירה
וגדילה והגשמה עצמית

בן

וגם מות יש בסוף
זה לא מפחיד אותה, למות
זה כמו אצל כלם
היא מקבלת את זה שבכה זה בעולם
נולדים, חיים, מתים
זה אנחנו שלא מסכימים

אורית שטיבר

*

בְּכֹל שְׁהוֹסַר הַגְּדוּל הַפְּסָאָדִי
מֵאֵיבְרִי, כִּךְ הִתְנַדְּפוּ
גַם תְּאִיוֹ הַמְּמֵאִירִים
טִינּוֹת חֲרוּכוֹת, אֵיבוֹת סְתוּמוֹת,
רְסִיסִים מִמְּגִדְלֵי תַצְפִּית
עוֹיָנִים

קִלְפוֹת קִלְפוֹת כְּמוֹ הַקְרוֹם הַנוֹשֵׁר בְּקִלוֹת מְבֻטְנִים קְלוּיִים מְלוּחִים,
חוֹשְׁפוֹת לִבָּן צָחוֹר וְחֶלֶק
כְּמוֹ פֶסֶל קֶטָן
וּמְתוֹק

*

הַיִּיתִי לְבְרִיאָה. בּוֹרֵאת יְקוּם
מֵאֵין. מְלַקֶּטֶת מְסוּרוֹת
מְדַמְיָנוֹת מְסֻפְרוֹת לְאַחֲרִים
פְּתַגְמִים מִתְרַמִּילֵי זָרִים
מְקַבְּצַת אוֹתָם לִיסוּדוֹת עֲלֵיהֶם
יְקוּם יְקוּמִי. כְּדַבְּרָה זְמוּמָתִי
מִפְּרַח לְפָרַח יוֹנְקֶת צוּף
גָּנוּב לְהַמְתִּיק אֶת הַכְּתָלִים
לְכִסּוֹתָם בְּדָבֶשׁ חֵם שֶׁיִּגָּר
וַיִּנְסֹךְ אֶת טוֹבוֹ בְּטִיחַ מְבָרִיק.
וּכְצִפּוֹר רִפְדָתִי כְרִיזוֹת תְּפּוּחוֹת
מֵצֵעַ רֶדֶךְ, כְּנִפֵי – מַעֲרַכֶת אֶקוּסְטִית מִן הַמְשַׁכְּלָלוֹת, שֶׁתִּסְפַּג כָּל
חוֹרֵשׁ רֵעַ אֶל הַנְקֻבוּבִיּוֹת הַפְּעוּרוֹת בְּצִמָּא לְקִלְט כָּל הַמְיָה,
לְשֹׁמֵר עַל בְּרִיאָתִי טְהוֹרָה רַבַּת יִפִּי וְהוֹד. רַבַּת
אֲהָבָה. טִבַּע אַחַר
טִבַּע אַחַר טִבַּע. כְּמוֹ טִבַּע

בשורת קיץ בדרך הביתה, פסטל על נייר, 2022

ענבר פז | בחדר התפירה

באצבעות עטופות כפפות אני תופרת
 כמו שסבתא למדה אותי בילדותי,
 מרכיבה את פזל החתכים מעל בשר וזרמי דם
 כמה נעים לכסות פצע בעור,
 כמו שאני מנסה לעשות בנשמתתי;
 אורות הנאון הופכים את הלילה ואני מנסה
 להמיר אנקות כאב לצחוק כן, משמיעה בחדר התפירה
 מוזיקת מדיטציה טיבטית, כאלו נעים לנו כאן.
 משנה התפקיד שבחרתי, לעמד בלב הכאב.

רומי גנון | המגמגמת והמגושמת: שיעור בחינוך גופני

אַחִיוֹת לְעָרִיצוֹת הַגּוֹף, הֵן חִיו
בְּמִקְטָעִים לֹא סְדוּרִים. נִתְקְעוּ
בְּשִׁמוֹת אוֹ עֲצָמִים.
תְּנוּעוֹת לֹא רְצוּנִיּוֹת הַתְּאָרְכוּ לֹא כּוּוֹן,
כְּמִטּוֹסֵי נֶיֶר מִסִּתְחָרְרִים
שְׂאִינָם מְגִיעִים לִיעֲדָם.

הַמְּגִשְׁמֶת כְּמַעֵט הַתִּיאֲשָׁה מְגוּפָה
הַעֲבָה, בְּקִשָּׁה לְהַרְג אֶת הַרוֹדֵן,
עַד שְׁלֵמֶדָה אוֹתָהּ הַמְּגִמְגֶמֶת –
כְּשֶׁהַגּוֹף עוֹשֶׂה שְׁרִיר
נִתֵּן לְשִׁטּוֹת בּוֹ, נִפְתָּח חֵלוֹן זְמַן.

כָּל עוֹד יֵשׁ בְּרֵאוֹתֶיהָ אוֹיֵר,
הַרְאָתָהּ, כָּל עוֹד הַמְּטוֹס מַעַל,
הִיא יְכוּלָה לְשִׁיר מָה שֶׁקֶדֶם נִנְעַל.

מִזִּיקָה בְּחִדְרָן סִדְרָה צְלִילִים עַל רֶצֶף,
גַּם כְּנָפִים וְתִנּוּעוֹת. הַמְּגִשְׁמֶת רוֹקֶדֶת,
מְלֵאֵת פְּלִיאָה, עַל גְּפִים נַעֲנוֹת
(דְּבַר לֹא נִשְׁמָט).

לְמַדּוֹ לְעוֹף עִם כְּבֵד פֶּה וּבִשָּׁר.
כְּשֶׁהַגּוֹף עוֹשֶׂה שְׁרִיר צְרִיךְ לְרַכֵּךְ אוֹתוֹ
בְּלִי שִׁשִּׁים לֵב
וּבְלִי שִׁיפְקָר.

שושנה ויג | תור לאדמה

איך את בתור לקפה
עם אבטיח
ארטיקים
בננות
כותבת שיר על סרטן השד
איך את מחפשת
אונקולוג בשאנג'ל מסרקת לך את השערות
נוכרת איך הלכת
לממוגרפיה
לאולטרסאונד
לביופסיה
ואת ממיכה
לקפת חולים מחפשת תור
רק שתהיי בריאה
צריך להוציא לך את הגוש הזה
האדמה יכולה לחכות

שורשים

מתי שמואלוף | פואמה חמישית: לא יכול להשתטח על קבר סבתי

לזכר סבתא רחל חזו, 22.3.2020, כ"ו באדר התש"ף

.1

הקבר של השיר נפתח, הקבר של השיר נסגר,
אתה רוצה לשיר לה שיר פרדה בארמית
מוח הלב מתפוצץ מחריפות זכרון צחוקה
לב המוח נקרע בדרך אליה
ואין לאן לחזור, ואין לאן להתקדם בשיר הזה
היא עומדת מתחת לאדמה ומחכה
לאלפי קילומטרים של
הבכי שלך.

.2

בכל מפגש סבתך פורסת מולך, כקובעת גורלות, את הפסיאנס,
מניפת קלפים שאתה נע בתוכם כדג עור,
שם המשחק הוא סבלנות, היא מסבירה עם בית דגושה שנכנסה
לעברית מתוך העיראקית,
הפסיאנס, מלה צרפתית, שהתגלגלה למשחק אנגלי או סקנדיבי,
הופכת לחלק ממזון המלכות הבגדדי,
היא שולפת חפיסת קלפים, חלקם שבורים בקצה,
ואתה מסדר אותם, מזיז את המפה, המאפיה וקערת הפרות
הנצחית,
המהירות שלך מביאה בשלונות, היא נוזפת ומזיזה אותך הצדה,
פותחת את הקלפים שהנחת, ומשנה את ההוה,
והעתיד שוב נפתח לפניך, עם האפשרות לנצח
ובכל זאת אתה מפסיד (אותה) במשחק.

.3

בתמונה, סבא שלמה וסבתא רחל בטיול בקהיר, עומדים ביחד
ליד איזו אנדרטה
סרט ערבי שגלגלי ההיסטוריה מסיטים ממקומו

מפּלס דרכו בחזרה ללבך
היא מספרת לך בגאונה, שהמלצר המצרי במלון שבו התארחו,
מזהה את המבטא העיראקי שלך
ואומר לה, שהיא בת השארק אל אווסט, כמוהו, ומכבד אותה
בְּתָה על חשבון הבית
לרגע הגבולות של המזרח התיכון נפתחים והיא קונה כרטיס
טיסה לכוון אחד, לעיראק.

.4

את התמונה האחרונה שאתה מציר לוקחת סבתך ותולה על קיר
הסלון
ציור מוזר, מפשט, מלא בעורבים ובאינסוף נקודות וקוים שחורים,
עמקים אפלים בנשמתך
יום כפור, ואתה מתחפר בביתה, ולא יוצא בחשבון נפש
קולקטיבי,
היא מתלבשת והולכת לבית הכנסת העיראקי, שנבנה ליד גן
הפיל, שבתוך בטנו התנשקת לראשונה
היא עדין לא יודעת ששמה יופיע בנרות הנשמה לצד דודה
גורג'יה,
הערב מסרב לרדת, הכוכבים לא רוצים לצאת לחפת השמים
הדלת שלך כבר פתוחה,
והחשכה שלך גם היא פעורה
אתה מביט בה מסדרת את ארוחת שבירת הצום על השלחן
קערות המג'הולים המיבשים, התמרים הצהבים הרכים, השקדים,
האגוזים, הפרות, העוגיות, אתה יודע כבר שלא יגיע איש מבני
המשפחה לארוחה הזאת,
"תאכל יא אבני," היא אומרת
אתה דוחף כמה שיותר אכל לבטן העיפה, ולא יודע, שתתגעגע
יותר מכל
דוקא לרגע הזה – רק אתה והיא.

.5

בית קברות של מלה
צליל של שפה שנכחדה
השיר הזה בוכה בקינה
על שאבדנו את המפתח שלך לבגדד של מטה
מלות צער מתכלה

ועכשיו, חסדך כמו מעגל המים, עולה מתוך קרקעית יהלומי
האדמה
מעלה מעלה, לצבוע את ריסי ענני האלים, ולרדת על מבטינו

.6

אתה רץ כפרא לאחר סיוס בית הספר היסודי
מפחד לפל, אך לא יכול להמתין לנגס בקבה של יום ששי
(כבר מאז, מנקה את הבשר מהקבה)
לדלג בין החמוצים הצבועים בקרני שמש של הכרכום שקנית
בשוק
לבין מפת העמבה הנמתחת על פתה עיראקית מבומבי לבגדד
ובחזרה
לאכל את כל קערת הזיתים השחרים ולבקש עוד קבה
ולא לדעת שלא תוכל לחזור לשלחן הפשוט הזה
גבול שנטרק ותמיד תעמד בו על הסף
אנשים שלא תכיר
אהבות שעוזבות את המלה אהבה
געגועים שפורצים כל הגדרה
ברגע ההבנה
היא איננה ואין מי ששומע אותך, מלבד השירה

.7

נגינת חליל הנאי
דיונה של חול נודדת לרגל
עיר שההיסטוריה שלה
לא תשוה לזכרונותינו
צליל כנור הכמנג'ה
מערבב אור בצק
עם שמשום, חויג' ותמר מג'הול שגזרע
באדמה שמפספסת את יהודיה,
ילד קטן לא יכול לעמד מול עמס זכרונות מתוקים
כמו תמר בשל שנופל מעץ הדקל
מתרסק על האספלט, ועורב דוקר בו פעם אחר פעם
ועוד ועוד עורבים מצטרפים, ודוקרים בבשרו
עד שגשארת רק קלפה חבוטה של בת בבל השדודה

8.

היא מסדרת לשכנות את הגבות והשפס עם חוט של קסם
 שָנַע כְּמוֹ אֲלֵגוֹרִיתִם נִסְתָּר. בְּתוֹר אָרְךָ הֵן עוֹמְדוֹת לִיד הַלְבָנִים
 הָאֶפְרוֹת שֶׁל חֵדֵר הַכְּבִיסָה שְׁנוֹתֵן אֶת חֶסוֹתוֹ לְבְלוּנֵי הַגּוֹ הֵיתוּמִים.
 הַרוּחַ פּוֹסַעַת בֵּינוֹת קוֹמַת הַקְרָקַע, מְפַזֶּרֶת אֶת הַשְּׁעָרוֹת שֶׁלֶּהֵן
 כְּמֵאֵהָב סוּדִי. אֶתְּהָ מִתְרוֹצֵץ אֶל חֵדֵר הַכְּבִיסָה לְהִתְחַבֵּא בֵּין
 הַלְבָנִים הַמְבִשְׂמִים וְלִרְדֹף אַחַר חֲתוּלוֹת דְּשָׁנוֹת שְׂאוֹרְבוֹת
 לְעֶצְמוֹת מֵאֲחֹרֵי הַבַּיִת. אֶתְּהָ רוֹאָה אֶת הַיְלָדִים מְשַׁחֲקִים בְּדוֹרְגָל.
 הֵם מִתְעַלְמִים מִמֶּךָ. אֶתְּהָ מִתְיָשֵׁב עַל הַבְּרָזִלִים, עוֹזֵב יָדַים וְצוּעָק.
 הִיא מְטַפֶּלֶת בְּךָ. מְזַמֶּינָה אֲמִבּוֹלֵנִס לְתַפֵּר אֶת הַחֲתָךְ בְּסַנְטֵר.
 אֶתְּהָ מְזַמֵּן אֶת הַשִּׁיר שְׁיַעְצֵר אֶת הַדְמוּס בְּלֵב.

9.

מְכוֹנַת הַתְּפִירָה "זִינְגֵר" שֶׁל אֲמֶךָ, הִיא מְכוֹנַת זְמַן, שְׁלֹא מְפַסְקָה
 לְשַׁקְשֵׁק וְלִהְמָהֵם,
 יוֹם אֶחָד הִיא מוֹפִיעָה בְּחֵלוֹן הַרְאָוָה בְּרוֹזְנֵטְלֶרְפֶּלְאֵטִין
 בְּלִילָה אֶתְּהָ חוֹלֵם עַל סְבֵתָךְ, הוֹלְכַת בְּבִקֵּר שֶׁל יוֹם עִם אֲמֶךָ בַּת
 הַשָּׁנָה בְּיָדֶיךָ,
 וְקוֹטֶפֶת צְמַחֵי תְּבֵלִין, עַל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וְיִרְדֵּן בְּשִׁטַּח שֶׁל אֶחָד
 הַקְבוּצִים
 פְּלֹאחַ יִרְדֵּנִי חוֹצֵה אֶת נְהַר הַיִּרְדֵּן וְהִיא מְבָרַכַת אוֹתוֹ *السلام*
عليكم (א-סלאם עליכם)
 בְּלִילָה מְגִיעַ מְזִכִּיר הַקְבוּץ הָאֲשֻׁכְנָזִי לְסַבָּא שְׁלֵמָה וְאוֹמֵר לוֹ שְׁיִגִיד
 לָהּ שְׁלֹא לְדַבֵּר עִם הָאוֹיֵב,
 אֲבָל הוּא לֹא מְסַכֵּם לְחֲתָךְ לְחֲתִיכוֹת קְטָנוֹת אֶת הַמְּפָה הַרְחֵבָה
 שֶׁל הַמְזוּרַח הַתִּיכוֹן
 עֲלֶיךָ אֲנַחְנוּ חַיִּים, לְפָנַי וְאַחֲרַי הַגְּבוּל

10.

אַחֲרַי שֶׁהַחֶבֶל נִקְרַע וְהַסִּירָה חֲזָרָה רִיקָה מִמְלָה
 בְּחוּף בּוֹרֵד מְצַדֵּךְ, קוֹנְכִיָּה וְכוֹכְבֵי-יָם,
 בְּתָךְ הוֹלְכַת לִידֶךָ וְשׁוֹאֵלֶת: אֵיפֹה סְבֵתָא?
 אֶתְּהָ אוֹמֵר לָהּ שֶׁהִיא עֲלֵתָה לְשָׁמַיִם,
 בְּתָךְ חוֹזֶרֶת וְשׁוֹאֵלֶת: Kannst wir Savta sehen ins Himmel?
 בְּחוּף יָם שֶׁל סִירָה רִיקָה
 אוֹת וְעוֹד אוֹת הוֹלְכִים וּמְחַפְּשִׁים אֶת שִׁירְתָךְ בֵּינוֹת הָעֲנָנִים
 לֹא יְכוּלִים לְקַפֵּל אֶת הַבַּיִת חֲזָרָה לְקִירוֹת זָרִים

לא יכולים להמשיך ללכת קדימה, מבלי להביט אחורה,
הגעגועים נמשכים אחרינו כמו הריר של השבלולים
שיח השיבה מיתם מידך
גם עץ הרמון מפיל את פרותיו לשוא
והחתולים
מרזים מיום ליום,
וכבר מחפשים לטפל בסבתא אחרת.

. I I

היא תמיד שואלת: "אשלונה למראתכ?" מה שלום האשה שלך?
יש לה עבודה?
איך אתה מסתדר באלמניה?
הדברים ברורים,
האהבה שאתה מחזיק ביד
הפרנסה שדואגת לילדה שלך
הנצחון על הבדידות.

. I 2

פתה עיראקית מהגרת מגדות החדקל אל גדות רחוב ז'ורס
בחיפה אל
אחורי פארק האסנהידה, בעיר שאין בה קבה אחת טובה לארוחה
מזכירה לה שבתות במשפחה קטנה שאין להן גבול
עלי רשד מעופפים מטה במעגלי שמים בהירים
ביצים חומות מעגלות את הפסגות של האידיאולוגיות השונות
החיות בקרב משפחה אחת
(צנצנת) עמבה, מאכל הדרך האלהית בין מומבאי לבין בגדר,
רוקדת ברקוד מנגו
צהב-כתם במיחד
החצילים של סבתא רחל, אשר כלוא בפרוסות חומות, חתוכות
דק דק מלב לבו של עולם צלוי, מקפות בטבעת שחרה מבריקה,
אתה אוכל עוד מעמול, וסמבוסק, שמברחים תחת אף קציני
המכס הגרמנים והישראלים
שמבקשים עוד רגע בלתי אפשרי שבו שארלוט
תלמד את בתנו מה זה
סביחה,

Hier, Lisian, Isst das Sabicha, sagt sie

Ja, antwortet Lisian,

Ja Momma. Sabicha

.13

לא למדת לקרא עברית
לא למדת לכתב עברית
הבטת אל הטלוויזיה בערבית, בתקווה שהתהום תתחבר במבט
ועכשו האבנים הגדולות של הלב מסמנות
את המצבה האמתית, ומתחת – העצמות מתפוררות לאבק
שמתחבר לבץ – ובערב השנים, יגלו את
השירה כתובה בשרשי עצי הדקל

.14

אתה מחכה לה שתחזור מבין כל שיריך,
והמלאכים יגידו לך לא להביט לאחור
והמלאכים יגידו לך לא לבקש אותה בחזרה
אתה מחליט לדוג זכרונות ברחס פואמה
שתוכל להריח אותם בכל פעם שתרגיש כמו הבקר (אל תשאלו)
והיא תגיד למלאכים שלך לשתק
והיא תמנה שופטים בגופך
ותשאיר לך מחרזות של שירים, טובה (יותר) מכל מה שקתבת.

.15

הפסיכולוגית של הפואמה הזאת קבעה שיש לך נוסטלגיה
לנוסטלגיה
אתה אוהב להתגעגע לגעגועים
אתה מתרפק על ההתפרקויות
ומתמלא בריק המתק הזה שלא אומר כלום
אתה מביט רחוק מדי,
כי להתקרב אליה, זה בלתי אפשרי
כי לכתב עליה, זה בלתי אפשרי
ומה באמת עומד ביניכם?
המדינה הזאת שלא מלמדת אותך עיראקית
הזמנים שתולשים את סבתך מבגדד
הכאבים שעוקרים
את השיר שלך

.16

ללא קירות וגג להשמר מגשמי הבדידות
ללא כתל להאחו בתפללותיו

ללא קרובים שיתנו לו מחסה מעצמו
 ללא עצמו שיתן לו משמר מקרוביו
 מהלך בפתח שערי בגדד, מחפש את מה שדמיון כשלו,
 לא מבקש אהבה, רחמים או נחמה,
 לא מאמין שגופו יכול להפך לביתו,
 מהלך בין הרגלים, הידים, הבטן הרזה,
 אבוד בין העינים, הפה, והאזנים השעירות,
 אין מחסה להומלסים כאלו, חסרי מלים
 העיריה לא מכירה במישהו שהוא הומלס בתוך גופו
 רק השיר, כמו עתון, נותן לו לישן על מצע חם
 כמו חבל טבור הוא נותן לו כוח להמשיך לחפש
 גוף אחר לנשמתו, שיהיה בנוי מהחמר הזה
 שכלוא מאחורי האותיות, רגע לפני שהתחלנו להאמין בהן.

.17

תזהר מהמלה געגוע, תזהר מלכתוב על געגוע, אבל תתגעגע כמה
 שתוכל
 לאותיות של ילדותך
 שהתקלפו מהעור
 של העיר הזאת, שזרמת לה לפתע בתוך גופך
 אפשרות של העלמות מסמנת נתיב של בריחה במחלה
 סוכן יהלומים של ניר, רואה ואינו נראה
 התאחדות עם סבתא שלא נכתבה

מתוך ספר בכתובים שיראה אור בהוצאת פרדס

שרידים של תום, שמן ואקריליק על בד, 2025

בלפור חקק | סיפור יחיד על לידת שניים

באותו בקר לבש הבית אהבה
 בהאי היכלא דמרכבה.
 היתה צפיה נוגה
 וחלום טוב.

קירות חדרה של האם
 היו מדרגות של מלאכים
 אבנים קדושות עטופות אזוב.
 ממרחקים שמעו רחש מבסתן המתים
 מגלעד האבן של קבר האחים.

חדר היולדת היה מלא לחישות
 בקמע מעל ראשה היו שתי התחלות
 ואור נוגה:

שני התאומים בקמע חצאי ירח
 שני התאומים הם חצאי שמש
 אדם לבשה את יריעת השמים
 כדי ללדת בניה.

כל הנשים בחדר הלדה
 ראו ברוח הקדים הנודדת
 כמה גדולה כרסה
 של האם ההרה ללדת.
 האם היתה בחלום צועקת ומחשה
 דודתה שמחה בעלת האוב
 מחזיקה בטנה הקדושה.

התאומים היו מתרוצצים בבטנה
 מתנדנדים מצד אל צד
 כל רוחות המונסון התרוצצו גם הן
 בסית אל בלאד, בגדד.
 האם צעקה צעקות של כאב:
 הרה אני ללדת תאומים
 האם צעקה צעקות של אשר

אוֹחוֹת בְּיַדֵּיהָ יְדוּת דָּמִים
יְדוּת הַנְּחֻשֶׁת.

פְּנִיָּה שֶׁל הָאֵם הָיוּ מוֹאָרִים
אֶצְבְּעוֹתֶיהָ אֲדָמוֹת אֶצְבְּעוֹת כּוֹבֶסֶת.
הַתְּאוּמִים יָשְׁבוּ לְאוֹר הַנֵּר בְּבֶטֶן אִמָּם
רוֹשְׁמִים שִׁירֵיהֶם, טוֹבֵלִים בְּקֶסֶת.
אֲחִיוֹתֶיהָ הַתְּגוֹדְדוּ סְבִיבָה מַחְזִיקוֹת גְּרוֹת
וְסִמְמָנֵי הַקְּטָרֶת
מֵתְפַלְלוֹת אוֹחוֹת מְגֻשִׁים: לְבוֹנָה וְצַפְרֵן.

הַדּוֹדָה הַקְּדוּשָׁה בַעֲלַת הָאוֹב
הַזְּלִיפָה מִי וְרָדִים בְּלַדַּת הַשָּׁנִים
צַעֲקָה: מִי וְרָד מִי וְרָד
וְרָעְדוּ כָּל הַרוּחוֹת הַחַמּוֹת בְּבִגְדָד.
עֲנִפֵי הַדָּם נִקְשְׁרוּ לְמַסְעַד מִטַּת הַיּוֹלְדָת
נָעוּ הָעֲנָפִים, כְּשֶׁנָּדוּ בַחֲלוֹן רוּחוֹת מְזַרְח
רָעְדוּ מֵעַל רֹאשָׁה הַדְּפִים
שֶׁל 'רְזִיאַל הַמְּלֶאֶךְ'.

חֲבִלֵי הַטְּבוּר הָיוּ עֵתָה מַחְבְּרִים לְרַקִּיעַ
וְהָיוּ נוֹתְנִים בָּהֶם סִימָנִים:
יְבוּא הַגּוֹאֵל יְבוּא וְיָגִיעַ.
הַדּוֹדָה הַנְּבִיאָה קְרָאָה שְׁמוֹת הַמְּלֶאכִים
מֵתוֹךְ 'רְזִיאַל הַמְּלֶאֶךְ'
נִגְנָה הַשְּׁמוֹת בְּנֶעֶם רֶךְ.
בַּחֲלוֹן הָיָה אֵז כַּחַל שְׁמִים וְעֲנָנִים מוֹאָרִים
וּבַחֲדָר הַתְּפִלוֹת קְרָאוּ הַגְּבָרִים מְזֻמְרִים.

גְּלָגַל הַגּוֹרֵל הַנְּסֻתָר נָתַן אוֹת:
הָאִיר מֵעֶבֶר לְכַרִּית שֶׁל הַיּוֹלְדָת
דְּמוּתָם שֶׁל שְׁנֵי הַטְּבוּחִים בְּפָרְעוֹת.
זָהְרוּ פְּנֵי הַטְּבוּחִים בְּדָמִים
בְּבִגְדָד בְּכָבֵל בְּנִהְרוֹת גֵּן הָעֵדֶן.
רְפוּד הַסֵּטֶן שֶׁל הַמְּטָה הָיָה רוּוִי כְּתָמִים
שֶׁל דָּם וְזַעַה וְנוֹזְלִים
וְהַמְּשׁוֹרְרִים הָעֶבְרִים הָיוּ קוֹשְׁרִים נוֹלִים

קוֹשְׁרִים בְּחוּטִים אֶת הַמְּלִים.
 הַתְּאוּמִים נוֹלְדוּ זוֹהָרִים פְּנִינִים
 עִם דְּפֶק עֶבְרִי מְצַפֵּן בְּסִימָנִים
 שְׁחֻכָּה בְּאוֹר שֶׁבַע שָׁנִים.
 מְקַפְּלִים הָיוּ בְּרַחֵם אִם
 בְּבֵית מְדַרְשׁ שֶׁל שֵׁם וְעֶבֶר
 רוֹאִים מַחְבֵּל הַטְּבוּר הַשָּׁמַיִם שֶׁמַּעְבֵּר.
 כְּשֶׁנוֹלְדוּ הַתְּאוּמִים, רִנְנוּ כָּל הַשְּׂכָנִים
 אִיךְ זְכוּרֵן הַמּוֹת מִן הַפְּרָהוּד
 הַמְּשִׁיךְ לַחַיּוֹת שֶׁבַע שָׁנִים
 עַד הִלְדַת הַתְּאוּמִים הַבָּנִים.

כְּשֶׁנוֹלְדוּ – הִיְתָה שְׂמֻחָה בְּחֵדֵר הַלְּדָה
 כְּשֶׁנוֹלְדוּ הַשָּׁנִים, נִכְתְּבָה הָאֲגָדָה.
 עִם צֵאת הַתְּאוּמִים לְאוֹר, עִם הִלְדָתָם
 נִשְׁלַם צְדוּק הַדִּין וְתָם
 הַפְּרוֹת הִגִּיעוּ בְּעוֹנָתָם.
 כָּלֶם נִשְׂאוּ צְלוֹתָא בְּרַעְוָא
 בְּהֵאֵי הִיכְלָא דְּמֶרְכָּבָה.

'בוסתן המתים' ו'קבר האחים' – מקומות בבגדד.

הרצל חקק | לידת התאומים, קטורת ממרומים

עקבות אור. פני סבתא, לחש תמיד,
שהקדש יכסה, יעבב הכל, את החל.
בתה הרה והתחושה שמימית.
זיו תשעה ירחים, "אלהים גדול".

פז מפורת, ענן ספר, הדין להמתיק.
כך כהן גדול פזר את אבקת הקטרת.
ציר אל ציר קרב, במקדש הכהן מריק.
ההרה חש להבה. כגחלים. סתרת.
סבתא שרה השבעה, צלילי השראה,
להרחיק היולדת הקדושה מכל טמאה.
הכהנת רפה, הסופה בגופה רועדת,
אליה באהבה קרבה חרש המילדת
בכל צעד שלה תשרה באויר שירה,
ברוחה מדליקה חרש קני המנורה.
הן יולדו תאומים, הנגון חוזה. חוזר.
נרדו לבן מן המטבח נוהר, מתפזר.

כל ציר פעימה מחסיר, השליה גנוזה
הקדש חוצה תקרה והטלטלה עזה.
לסבתא מגע שכינה, ערפל לחשים,
המילדת מקרבת ידיה כרחמים.
שר אד ריחני, חס, קדש הקדשים.

ההד קרב, שפת תאומים נולדים,
המלאכים יריקו סממנים אבודים,
קול מרקיע נמרק כגחל, כברק.
מן ההעלם זכך עולם. נטהר עבור,
בכי בת־קול בהגזר חבל הטבור.

רחש אבן שתיה, רחם שרה אשרי
מקדש תהום. תאום אל תאום קורא.

מה שאפשר לעשות עם מילים

איה סומך | מה שאפשר לעשות עם מילים

מה שאפשר לעשות עם מילים
לתחמן לתכנן
לפגע
להחניף
להחליף
לשקר
אבל לדיק

ואפלו להרג אפשר
עם המלים הנכונות אפשר להרג
או ללטף

ללטף
להרג
או להזיז דם

ומה שאי אפשר לעשות עם מילים
לנשק עם מילים אפשר?
ולעשות אהבה אפשר?
וללדת ילד או ילדה אפשר?
ולהציל אותם אפשר?

דין רודף

.1

השירה הוציאה עלי
דין רודף
ואני עוקב ומשחר לילות
כלילות, חי כביכול
כותב
שירה
אינסטרומנטלית
תר
אחר
הכח הדק
בחוטיות הצהבה, הנחפזת,
הפועמת פס פז
כמו שריקת חסר המלים
שלא תסלא
במלה

ששוב

פנימה לא אחרזר בי
משתיקתי

.2

מה שהניר אינו סובל
אני כן, אני רץ
כפקיעת חרום אני דולק אחר
רסים הזחר החי

.3

אך אני מלה
נרדפת בעצמי,
איש תאורטי עינים בדויות
הקול הד לדף הריק
והלב

המתיר, מרגיש עם מבטא בתוך
גופי המפלש המגמגם
מטיל צל של ספק
ומתעבב תמיד סנטימטרים ספורים
ממה שיכל להיות
אני, כמו
חקוי ללא מקור הייתי
מהגר בעכשו, עוד לא
פדית אותי מן העבר, אלהים
איך חיים שלמים על קצה
הלשון, על סף
היות נקר
כמי שנשכחו מתוכו המלים
עקר ומזדמזם
ממתין למלה הראשונה
בסבלנות של אם

4.

אל תרדף שירה
יש אותיות
בכל

שב בחדר
והיא רועדת ממך את כל הכאבים.

גרגורי גורדון | פצע

השיר הוא פצע,
ואני בוטש אותו כמו דשא,
לכאורה, כאיש שלא מרגיש כאב.

בלב עלוט ולח,
געגועים וזכרונות זבים פמים,
רחש ילדותי מגיח מעמקו,
כמו מבטנה של קונכייה צחיחה.

ידי נוגעות בפצע,
מתפשות סימן של ארוכה.

הפגיעה הראשונה

אחרי החטא
במסתרי הגן
יצאתי לעולם חשוף

וטיל יכול לנחות עלי,
רכבי יכול לסטות מן הנתיב,
לבי יכול להתקף,
אף שום דבר מאלה לא קורה לי

בכי חד פוצע את לבי בחץ,
אני למד את הפגיעה הראשונה

טלי ניסן

*

אל תבטלי את המלים
גם לא את השנים
הן אספו אותך
כשהתקפלת על האדמה
הן חרצו סביבך תלמים
ששחררו את הזרימה של המים
הן היו נאמנות של רגע
הקשיבו כשהתדר דמם
לקטו אותך בעונת האסוף
ואגדו אותך
לבת אדם

*

אָנִי שׁוֹמֵרֵת עֲלֶיךָ מִמְּלַחְמוֹת גְּדוֹלוֹת
בְּלֵילָה
כְּשֶׁכֶּלֶם יִשְׁנִים
פּוֹרֶשֶׁת מֵעֲלֶיךָ שְׂמִיכֵת כּוֹכָבִים
וּמְדַלִּיקָה מְנוֹרָה שֶׁל יָרַח.
סוֹרְגָת תְּפִלוֹת
בְּחוֹטֵי צָמֵר
וּמִשְׁאִירָה חוֹרִים
שֶׁתּוֹכֵל לְהַצִּיץ
עַל מָה שֶׁהֵינּוּ אֶתְמוֹל
וּכְבָּר אֵינְנוּ.

שאי רז בואנו

*

אני שוכבת על בני
והוא קודח מחלה.
פורשת את חמלתי ודאגתי,
את המרק הטרי
והתה עם הדבש.

אני צפופה אצלו
מכתרת את מטתו,
בין צפופי מכונות שנושמות
מעלה מעלה תחנון שקט
שיעבר הלילה הזה.

והשמש עלתה
וחם גיפד השתנה. שקט בחוץ ומקדם.
מגיפה וילון, למלא אויר בראות

אורצ'ו, עיפרון על נייר, 2013

*

מלים מתכנסות
לתוך צלילים
ואני לתוך מקנה.
משחררת בועות אור
ומשלחת ממני כבידה לקרקעית.
וצפה.
פשוטת ידים
עצומת עינים
בין נימה לשירה חרישית
מלים מרפאות מרפפות על עורי
קלפות של שכבות נושרות מטה

*

אין לי נחמה בשבילכם על הבת שלכם,
יש לי רק שירים להציע.
אולי תמצאו עוד קצת ממנה בתוכם,
אולי תהיה לכם עוד שיחה איתה.
ונדבק בשירים, הם אינם בני חלוף.

השנה אולי

אורה מזל ינאי

*

השנה אולי,
רק נשכב
נניח על לבנו
את מחזור התפלות.
נבוא אל מלה אחת ללחש אותה ללב העולם, עמק.
ליד עזרת הנשים ההומה
תפתח לרוחה,
עזרת נשימות.

לרקע פסקול החזנות,
הפיוטים,
המלמולים הרוחשים,
לצד כננות מאמצות הטסות באוטוסטרדות
נשתק
נקשיב
נגשם,
נכתב
תפלות גופניות.

אוסף פרטי

לא תעשי לך פסל וכל תמונה
ואת,
תלית בקירות לבך
תערוכה
"נשים משלמות
- אוסף פרטי"

התקנת תאורה משכללת
הבזקים של נשות אור
שדמית שחלפו על פניך
ודמית
שבדיהן הסוד
ובדיהן הכוח
ובדיהן האהבה
ואלו, גדיך
ריקות.

גופן השלם
ותוי פניהן המדקקים
והלוכן לפי הספר
ואת,
שרבוטים במחברת.

מתי תסכימי להביט
בגדיך המלאות?
מתי תעזי לחוש בלב הפועם שבך?
העשוי מחול וממים
העשוי מגעגוע
לסוד ולכוח ולאהבה.

יש בו כל מה שצריך
בשביל לחיות
ולחיות
אשה.

נחום אבניאל | אין דיפוי בעולם כלל

אל תאמינו לסרטים.
מי שקבל אגרוף בפניו
לא ישיב אגרוף, אלא יפל ארצה,
ויקח זמן להקימו.
זמן נוסף ידרוש
כדי לרפא את הפצע בעינו,
ומה שבלבו לא ירפא לעולם.

ומי שנכבל לשער והחבל
עלה וירד על גבו
ימשיך לשמע את שריקת החבל כל ימיו.
לפעמים יתעורר בלילות
פיו מכיר במלה אחת

ל א

ומי שנצל מן המות
יראה לנגד עיניו
את פניו של חברו, שלא נצל מן המות.
קומתו עשויה להיות זקופה,
אך גוו יציר מלה אחת
בעודו חותר קדימה

ל מ ה

אור קורן

*

לתומאס

חורי תרדה שחרים
פועמים בי נשימות קטועות

אולי יתקבצו התפלות לאל שאינך מאמין בו
רפואת הזיפים העיפים
השקע העמק על גשר האף
רפואת ההתבצרות הנואשת
רפואת ההתפוררות החותכת

הושע נא

*

הלילה אשב זקופה
כשבלם מסבים
אשאר עם הראש מעל המים

הלילה אשאר על הגדה
לא אטבל
ארסן את הדחף לטבע

הלילה אכל
דלים של לחם

הלילה הזה
אתרגל דבש

לילד.ה שהייתי

מיום שנולדת
הצטברו השנים על כנפיד כמו דבק מגע.
במקום עור גדלת צלקות:
על ילדות זונות חסרות שליטה
זורקים ספרים ונעלים
כדי שיקומו להסעה.
פיצוצים פשוטו בך גלי הדרך
מי שאין לו אונים לא ישמע את הסירנות.
בית חולים הוא רק מטפורה לשעון מעורר.
הערויים בזרועותיך היו אלות נגוח
אחרי ששתקת כל השנים האלה
זכרת רק איך לצעק.
המלים שגיסת למען אהוביך
סרבו להתניצב בערך
לאט תלמדי איך
לתרגם את הצרחה המבלבלת
לטפס אינטייק מסדר.
תלמדי איך לכעס
העול והעל מאימים להכריע אני יודע.
תלמדי שלדה כרוכה בצער
תלמדי להסתכל לתהום בלבן של העינים
ולהסתובב לאחור.

להחלים ממך

אני מניחה לחציבת האבנים
לא טומנת את אפי בצואריך

לא טומנת את אפי בצואריך
לא טומנת את אפי בצואריך
לא טומנת את אפי בצואריך.

Wartime Prayers

בְּדֶרֶךְ לְתַחֲנַת הָאוֹטוֹבוֹס
סְבִתָּא מְסַפֶּרֶת לִי אֵיךְ אִמָּא שְׁלָה
הִבְהִירָה אֶת הַשַּׁעַר אַחֲרֵי אוֹשׁוּיָן
בְּגִלְלַת הַחֶשֶׁךְ בְּפָנִים

בְּבִקְרָא אֲנִי מְגַלֶּה שְׁעֵבְרָה שָׁנָה מֵאָז
הַתְּקִיפָה הָאֲחֵרוֹנָה
אֲנִי הוֹלֵךְ מֵהָרַע אֶזְנֵי וְגֵרוֹן חֲנוּק
בּוֹיָה דוֹלוֹרוֹזָה שֶׁל נַחְלָאוֹת, לֵיד בֵּית כְּנֶסֶת עֵדֶם
יֵשׁ לִי טַעַם שֶׁל אֱלֹם אָדָם בְּפֶה
נְסִיווֹת הַהֲדִיפָה הַחֲלוּשִׁים שְׁלִי
נִעְנֵו בְיָדִים עֶקְשָׁנִיּוֹת

אֲנִי תוֹלֵשׁ חוֹבּוֹת מֵהָאֲדָמָה
מֵתְפַלֵּשׁ בְּעַפְרֵי הָרְטוּב
הַצְּפָרְנִים שְׁלִי מְלַכְלָכוֹת וְלִידֵי
אֶהוּבִים צוֹחֲקִים

יוֹם אַחַר יוֹם יוֹם אַחַר יוֹם
פּוֹל סִימוֹן שָׁר בְּאֶזְנֵי וְאֲנִי דוֹפֵק בְּאֶגְרוֹפִים
עַל דְּלִתוֹת גְּנָעוֹן

תָּנוּ לָנוּ לְהַכְנִס תָּנוּ לָנוּ בְּחוּץ בּוֹעֵר
אֲבָל לְרַגַע אַחַד הַשָּׁמַיִם נְקִיִּים
הַיָּדִים שְׁלִי מְלַכְלָכוֹת
אֲנִי צוֹחֵק

קורין סופר | לו רק

שֶׁלֶג בּוֹא
כֶּסֶה אֶת עוֹלָמִי בְּאַשְׁלֵיָהּ שֶׁל רֹד.
הֵנַח שִׁכְבַּת מְגֹן
בֵּין כַּפּוֹת רְגְלֵי לְקוֹצִים וְהַחְצָן.
הִפְדָּךְ אֶת הַדְּקִירָה לְלִטּוֹף.
צָבַע אֶת הַקְּרַמֶּע הַבְּצִית
בְּלֶבֶן בּוֹהֵק וְזָד.
שָׁהָה בְּשִׁלְמוֹת אֵינְסוּפִית
טָרַם כַּפּוֹת רְגְלִים יִטְבִּיעוּ בְּךָ אֶת חוֹתָמָם.

שֶׁלֶג בּוֹא.
הָאֶסֶף עַל רִיסֵי
הָאָר אֶת מִבְטֵי
הֵנַח לִי לְרֵאוֹת דְּרָכֶךָ.

וְלוֹ רַק לְרַגַע.

נטלי יצחקי | לחם

אתמול השמש לא הפסיקה לטפטף עלינו גשם.
חלצנו נעלים והשארנו בחדר טביעות זכרון
הדלקתי אור קטן צהוב והנחת רגלים יחפות
על הספה הירקה בסלון.

מה שהלך בחוץ –

היה נדמה שהשמים יתנפצו על החלון.

על השיש בין הכירים לקמקום –

מים, קמח, שמרי בר ודרף מתבונן.

אור ולילה, רקוע ומים, ארץ, עצים,

ירח, כוכבים, בעלי חיים, שני אנשים

ובין החדר למטבח נמתחים ששה עננים

בקצרת זכוכית.

עוד מעט העינים שלך יעצמו אל הכרית

אם הייתי מספרת לך, לא היית מאמין

שכל הזמן הזה שהיית בנדודים

עמדתני כאן עם מים עליונים

תחת כסא כבודך, אלהים

בראתי עולם.

סבינה מסג | יום אפור בירושלים

ביום כזה
צא מן העיר
למקום שרואים את האפק

רצוי מול הר המתים

לא רק כדי לתפש שהכל בורח
והזמן לא רופא

אלא כי... יפה!

והיפה

תופש עננה

בדרך לירדן

עם כל הגשם בבטן

ושם לה על העורק הפועם.

זריחה בתקוע, פסטל על קרטון, 2022

איזה סומך | בימים כאלה

בימים כאלה הפועל מברך
על הדברים הקטנים:
צלו של העץ בתחנת האוטובוס
בה הוא ממתין כל בקר
בדרך לעבודה
(בדרך חזרה הוא עומד
בשמש קופחת,
וזה שהאפליקציה מקלה
על החיים כמו הצל)

גם משמש חמוץ מדי
מניח פתאום את הדעת
גם סבין קהה מדי

בשנה הבאה, אומרים
המשכרת שלו תקנה פחות
המחירים יאמירו
"שנה אחרי המלחמה"

הפנים של אשתו לא יפות
אבל הכעס שלו נעלם
כלא היתה
ולפעמים היא באמת מחכה לו,
מצפה.

חזון אפוקליפטי

לפְעָמִים אֶפְשָׁר לְרֹאוֹת רוּחַ אֵימָה
נוֹשֶׁבֶת בְּעֵץ שְׁמַחוּץ לְבַיִת
לְדַעַת שֶׁהַבַּיִת מוֹגֵן
מִהָרוּחַ שְׁמִכּוֹפֶפֶת אֶת הָעֵצִים

לפְעָמִים אֶפְשָׁר לְחוּשׁ אֶת
יְסוּדוֹת הַבַּיִת נִרְעָדִים
רְעִידַת אֲדָמָה אוֹ טִיל
וְלְדַעַת שֶׁהַבַּיִת מוֹגֵן מִטִּילִים

חִלּוֹנוֹת הַבַּיִת מְשַׁקִּיפִים אֶל
הַחוּץ וּבַחוּץ הַכֹּל יָכוֹל לְקַרוֹת
כְּמוֹ בְיָמִים עֲתִיקִים.
סְכִינִים חוֹתְכוֹת מַחוּץ לְבַיִת.

וּבַחֲשֶׁךְ פּוֹחֲדִים הַיְלָדִים
וְהַנְּעוּרוֹת מַחִישוֹת אֶת צַעֲדָן
וְהַמְבַּגְרִים טוֹעֲנִים שֶׁהֵם רְגוּעִים.
וְהַמְבַּגְרִים טוֹעֲנִים שֶׁהֵם מוֹגְנִים.
אָבֵל לְפַעְמִים לְחִצּוֹת חֲנִיוֹנִים
רְחָבִים, אֶפְלִים –

טוֹב לָנוּ לְהִיּוֹת בְּבַיִת
וּלְאוֹת עַל חִלּוֹנוֹת מִתְעוֹפְפִים
וּבְדִלַת קִבְעָנוּ מְנַעוּלִים
מִפְנֵי חַיּוֹת הַטָּרֶף.

חַיּוֹת הַטָּרֶף שׁוֹלְטוֹת בְּרַחֲבוֹת
וְהַרוּחוֹת שֶׁנִּטְחוֹת בְּוִילּוֹנוֹת. בְּסַעֲרוֹת
וְאֵנְחָנוּ מְחַבְּקִים בְּבַיִת
וּבַחוּץ מִשְׁתוֹלְלִים אֲרִיּוֹת.
שְׁלַל סְכָנוֹת.
בַּחוּץ שׁוֹאֲגוֹת הַחַיּוֹת.

וקבצנים צועקים שאין להם
בית, מתקוטטים עם החיות
וקבצניות בשערות פרועות
הן טרף קל לחיות
ואנחנו מוגנים בין הקירות.

וקבצנים צועקים שהשמים
נופלים בצדק עלינו קבצניות
נוחרות באימה מול בורות
קבצניות נופלות לבורות
במקומנו.

רני רוזנטל | האושר

אל תדבר עליו, אל תתחיל. זה מדי גדול.
לחשב על המלה, להסתבך עם המשמעות. לא
יודע מתי הוא בא, אם הוא בא, לעתים נדמה
לך אחרי שהוא היה לפני
החסר מלווה אותך. אתה מחפש ואינך יודע מה
קש שהוא מתחמק ואינך יודע אם הוא קים
לא תמצא אותו ואם כן
לא תדע שמצאת. הבט אחורה בדרך
על ערמת הזכרונות, שלף ממנה
את פנינת האהבה וגלגל אותה בין אצבעותיך,
זכר את המחנק שעלה בגרונד מיפן של מלים,
את עיניך שדמעו מיפיה של מחנה,
אם הוא קים אלו מקומות המסתור שלו

אסנת אלדר | יש ובכותל

יש ובכותל שבגנית
בין עוד לבין עוד לא
נקרע סדק
או חלון.
ויש שבשעת הרחמים,
תתמלט מבין שמשותיו
תפלה נדחת, עניה.
ויש שבה בעת היא תתמולל
גם בפיו
של מישהו אחר.

נעמי מנדלבאום | פשוטים ושמחים

הזמן, מלאכתו נאמנה.
מחליק פנות.
חזוית עולה בבטון המחספס.
סלמות עולמנו הסדוק מנצים.

נהיה זה לזו
פשוטים ושמחים.
טובים כמו החומים שהכנת בששי.
וגם הטוב יפציע לנו.
גל ירק בדרךנו.

עתידות

ויהיה, ועוד אכתב שיר
פשוט
עליה ועלי.
ויהיו שנים
בן אתבונן
בגוף המזדקן.
עוד יתחלפו עונות, ויהיו צבעים, ויהיה יומיום,
וקשואים בתנויות
ובחורים ברחובות.
ותשאר חמלה.
ונהיה אנחנו.

רומי גנון | הבהובים

א.

עיני לילית גדולות פוגשות פנאים עגלים
נצבעות דם זקוקי נימים גוף
מדקק לתמונה, מכונית לא
עוצרת עוף טורף
נדרס

ב.

אדמת חזה קטנה נצלת מלילית מצויה
בתעוקת כנף מסמרת נוצות חלודה
מתוך אימת ההבלעות היא שרה
עוד מעט תחדל מצפצופה
כמה תוכל לשאת

ג.

על מה את מסתכלת ומה אבדת בדרך
אתה שואל בסתמיות, ומה באמת, אני
מונה במהפך: הבהובי גסיסה, רכות
בשר שחמק, התכונות לנחיתה,
רכוז מופתי

הטרפות.

רתם אלדר היבש | מדריך למשוררת במדבר

כאן אין ברושים להחביא בהם את האלהים
את מניחה אותו בסיר מרק בצל של חרף
בעוגת הקנמון, בכוס של תה
בקניץ בגלידת התות.
או את יוצאת לחצר, מרימה ראש לשמים
מצרפת אותו ללהקת צפורים נודדת
מנופפת לשלום עד העונה הבאה.

אם חשוד במטבח והשמים ריקים (יש גם ימים כאלה)
אז אין לך בררה
את מתחילה לכתב
תפלות

רחל קרון

*

לא רואים מכאן
נשיבה של רוח בעצים
הם נצבים, ספונים בערפל.
שנתי נוסעת, קולך
לובש ענן

אני חוצה דממה.

גם אלה חוצה

כשעגורים

פרחי מניפה חפו עלי. נוסע
הספור שלי
ממני

לפעמים אני שומעת,
עגורים חולפים,
בלי קול.
תוך רקום, בסוד,
בבכי

תמונה באלבום

ילדים אוֹחוֹזים יָד בְּיָד בְּשָׂדֵה רֶטֶב
מִבְּטָם מִכָּאן שְׁלֹחַ הַלָּאָה
וּמִבְּטִי, דְּמְדוּמֵי עֲרוֹת,
גְּבֻעוֹל שְׂדוּף
נוֹהָה

אֶחָר צְפוֹר
אֵינְנָה

שושנה ויג | הבלתי נראה

היא נאחזת בבלתי נראה
בחיים שמעבר לחלון
מביטה אל העתיד
מצפה שיבוא
אתמול היה נהר
הר וגם שדה
אפשר היה חלום
כמו שתמיד רצתה
היא זוכרת שברים
כמו פתותי שלג לבנים
את החץ שתדר אל לבה
היא אינה מצליחה לחלץ
והוא שם חסר אונים
לא יכול לדהר
כמו נשמת מן הסוס
דוהר אל אפלה גדולה
ועדין בחלומות המתרחקים
היא נושאת נחל של דמעות
צומחת מתוכה איזו ברכה בלתי מובנת
מלים שרק היא שומעת
צריך היה להמציא הכל
כבר מזמן לפני המלחמה
וקעת כשהיא כבר
בתי פצועה
אין לה אלא להאחז בבלתי נראה

על אודות האומנות המלווה

"אני מחפשת את האור. זה שמשרטט ומפסל הבעה של דמות, זה שפורץ לתוך חללי פנים ויוצר דיאלוג מרתק בינו לבין האפולוליות שהוא מעצים בנוכחותו, וזה שנופל בדרמטיות על חפצים דוממים והופך אותם לקומפוזיציות של צבע. כשאני לא מבינה, אני מציירת. מייצרת דיאלוג עם מה שכאן ועכשיו".

במילים אלה מתארת האומנית טלי פרקש את תהליכי היצירה שלה. האיכויות שעליהן היא מצביעה הן שגרמו לנו לבחור בה כאומנית מלווה לגיליון העוסק במרפא: החיפוש אחר אורות מאופל, הנגיעה האנושית, והתדר של אומנות השואפת ללימוד ולמשמוע סבך המציאות.

טלי פרקש, אומנית מתקוע, היא יוצרת, מורה, אוצרת תערוכות תלמידים, מנחת סדנאות ותהליכי יצירה, ומטפלת. פרקש היא תלמידתם של אומנים רבים, בהם טוביה כץ, לאוניד בלקלב, מאיר אפלפלד ונוספים. עבודותיה הוצגו לאורך העשור האחרון בתערוכות רבות – תערוכות קבוצתיות, תערוכות יחיד ותערוכות מורה אומן: וינפש, בית המדרש אלול (2015), שו"ת והתחדשות – קול האות (2018), לקפוץ למים (2021), את אני והרוח (2022), איש, בית (2022), חכמת לב (2023), רקמת חיים (2024, 2025) ושפת המקום תקוע (2025).

האומנות של טלי פרקש נעה בין חושך לאור – ובהתאם בין שינה לחלוט, בין חוץ לפנים, ובין ייצוגי מציאות לבין דמיון ודימוי נפש. יש בציורים אלה סוד – ציור של טפח שמאחוריו עומדים טפחיים, רובד שמבקש השתהות, העמקה ופתיחה:

"העבודות שלה מתבוננות פנימה. פנימה לבית, פנימה למשפחה, פנימה לאדם. תמיד יש אזכור אנושי [...] גם בעבודות שאין אנשים אלא נוף או בית ריק יש זיכרון אנושי חזק. תחושה שרק הרגע היה פה מישהו. נראה כאילו דרך הציור היא מנסה לפענח משהו לגבי העולם שסביבה, אבל זה תמיד נשאר קצת מסתורי" (מתוך דברים שנכתבו על יצירתה).

הציורים רוחשים צבעוניות. גם כשהרושם הכללי הוא שיש צבע או שניים דומיננטיים, הללו מושגים מתוך רב-גוניות. ובלשונה של האומנית:

"הרבה ציורים שלי בנויים משכבות. שכבות של בדים, או של צבע, שכבות של מישורים בחלל, או שכבות של טקסטורות. אני נעה מתנועה של כיסוי – מישור על גבי מישור, פרט על גבי פרט, לתנועה של גילוי וחשיפה, מתוך הפרטים ומישורי הציור".

ממד הריבוי מתבטא גם בהתייחסות לשלל חושים מעבר לחוש הטבעי לציור, שהוא הראייה. כך למשל, ציור של נגינה בפסנתר או בחליל מעורר בצופה קשב, ציור יד אוחזת כוס מים מעצבבת מגע ומעירה את בלוטות הטעם. התחושה המושגת על ידי ריבוי שכבות הצבע והחושיות היא תחושה של מציאות רב-ממדית ושל חוויה עוטפת.